

Technická univerzita v Liberci

FAKULTA PŘÍRODOVĚDNĚ-HUMANITNÍ A PEDAGOGICKÁ

Katedra: Katedra českého jazyka a literatury

Studijní program: B7310 Filologie

Studijní obor: Český jazyk a literatura

VÝVOJ RODNÝCH JMEN V ČERVENÉM KOSTELCI

DEVELOPMENT NAMES IN ČERVENÝ KOSTelec

Bakalářská práce: 11-FP-KČL-B-43

Autor:

LUCIE TYLŠOVÁ

Podpis:

Vedoucí práce: Mgr. Václav Lábus, Ph.D.

Počet

stran	Grafů	obrázků	tabulek	pramenů	příloh
62	32	0	0	19	0

V Liberci dne: 29. 6. 2012

Čestné prohlášení

Název práce: Vývoj rodných jmen v Červeném Kostelci
Jméno a příjmení autora: Lucie Tylšová
Osobní číslo: P09001085

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména §60 – školní dílo.

Prohlašuji, že má bakalářská práce je ve smyslu autorského zákona výhradně mým autorským dílem.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědom povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím bakalářské práce.

Prohlašuji, že jsem do informačního systému STAG vložila elektronickou verzi mé bakalářské práce, která je identická s tištěnou verzí předkládanou k obhajobě a uvedla jsem všechny systémem požadované informace pravdivě.

V Liberci dne: 29. 6. 2012

Lucie Tylšová

Poděkování

Ráda bych poděkovala vedoucímu své bakalářské práce Mgr. Václavovi Lábusovi, Ph.D. za ochotu, trpělivost a mnoho cenných rad při vedení bakalářské práce. Dále děkuji paní Marcelle Kejklíčkové, matrikářce města Červený Kostelec, za poskytnutí potřebných informací. Poděkování patří také mé rodině za podporu při studiích.

Anotace

Tato bakalářská práce představuje repertoár rodných jmen, která dávají rodiče svým dětem zapisovaných na matrice města Červený Kostelec v období let 1950–2010. Uvádí jejich ucelený přehled, vyhodnocuje jejich oblibu, sestavuje procentuální zastoupení daného jména v určitém období. V posledním ze sledovaných období porovnává data získaná z matričních knih Červeného Kostelce a celorepublikových statistik z webových stránek Českého statistického úřadu. V závěru práce shrnuje a vyhodnocuje zjištěná data.

Klíčová slova

Červený Kostelec, graf, matrika, Miloslava Knappová, onomastika, rodné jméno, zákon 301/2000 Sb.

Annotation

This bachelor thesis represents repertoire of first names, given by parents to their children, registered in Registry Office of town of Červený Kostelec in a period from 1950 to 2010. It cites their comprehensive overview, evaluates their popularity, compiles the percentage which certain name represents in a specified period. In the last of the observed periods it compares data obtained from registry files of Červený Kostelec and nationwide statistics from webpages of Czech Statistic Office. In the end this thesis summarizes and evaluates found data.

Keywords

Červený Kostelec, graph, Registry Office, Miloslava Knappová, first name, Act No. 301/2000 Coll.

Obsah

1	Úvod	10
2	Rodné jméno	11
2.1	Pojem rodné jméno	11
2.2	Vývoj rodných jmen	12
2.2.1	Do roku 1300	12
2.2.2	Od roku 1300 do roku 1750	12
2.2.3	Od roku 1750 do roku 1860	13
2.2.4	V rozmezí let 1860–1945	13
2.2.5	Od roku 1945	13
2.2.6	Od roku 1990 dodneška	14
2.3	Původ rodných jmen	14
2.3.1	Slovanská jména	15
2.3.2	Jména neslovanského původu	15
2.3.2.1	Hebrejská jména	15
2.3.2.2	Řecká jména	16
2.3.2.3	Latinská jména	16
2.3.2.4	Románské jazyky	16
2.3.2.5	Germánská jména	17
2.3.2.6	Jména jiného původu	17
2.4	Rodné jméno a možnosti výběru	17
2.4.1	Zákon č. 301/2000 Sb.	18
2.4.1.1	Co není možné zapsat jako rodné jméno	18
2.4.1.2	Možnost zapisování jmen cizích	18
2.4.1.3	Zapsání jména ve shodě s pohlavím nositele	19
2.4.1.4	Zapsání stejného jména u sourozenců	19
2.4.1.5	Změna rodného jména	19
2.4.1.6	Kdy není zapsání jména možné	19
2.5	Aspekty ovlivňující volbu rodičů při výběru jména	20
2.5.1	Rodinné zvyklosti	20

2.5.2	Jazykové vlivy	20
2.5.3	Místní zvyklosti.....	21
2.5.4	Vliv sociálního postavení, vzdělání.....	21
2.5.5	Náboženské vlivy	21
2.5.6	Vliv zájmů, profese, přátel	21
2.5.7	Vliv dobové společenské oblíbenosti	21
2.5.8	Obliba populárních osobností	22
2.5.9	Snaha o ožívování neužívaných jmen.....	22
3	Červený Kostelec.....	23
3.1	Město Červený Kostelec.....	23
3.1.1	Poloha města Červený Kostelec	23
3.1.2	Vznik obce Kostelec, povýšení obce na město.....	23
3.1.3	Působnost města.....	23
3.2	Matrika města Červený Kostelec	24
3.2.1	Historie matriky města Červeného Kostelce	24
3.2.2	Matrika města Červený Kostelec v současnosti	24
3.2.3	Nahlížení do matrik	24
3.3	Demografický vývoj obyvatel	25
3.3.1	Počet narozených dětí v letech 1950–2010	26
3.3.2	Počet narozených chlapců a dívek v letech 1950–2010.....	27
3.3.3	Počet jmen, ze kterých bylo v letech 1950–2010 voleno.....	27
4	Rodná jména v Červeném Kostelci.....	28
4.1	Sběr informací a jejich vyhodnocení	28
4.2	Rodná jména v letech 1950–2010.....	29
4.2.1	Rodná jména v letech 1950–1959.....	29
4.2.2	Rodná jména v rozmezí let 1960–1969.....	33
4.2.3	Rodná jména v rozmezí let 1970–1979.....	37
4.2.4	Rodná jména v letech 1980–1989.....	41
4.2.5	Rodná jména v období let 1990–1999	44
4.2.6	Rodná jména v období let 2000–2010	48
4.2.6.1	Mužská jména ČSÚ leden 2000–2010.....	50
4.2.6.2	Ženská jména ČSÚ leden 2000–2010.....	52

4.3	Shrnutí zjištěných informací.....	54
4.4	Výklad rodných jmen.....	58
4.4.1	Mužská jména	58
4.4.2	Ženská jména	58
5	Závěr.....	60
6	Seznam použitých zdrojů	61

1 Úvod

Pro svoji bakalářskou práci jsem si vybrala téma z oblasti onomastiky. Zabývám se vývojem rodných jmen, která byla zapsána na matrice města Červený Kostelec v rozmezí let 1950–2010.

Tato práce je rozdělena do tří částí. V první z nich se zabývám teoreticky pojmem rodné jméno, vývojem rodného jména, původem rodných jmen, možnostmi výběru, zákony, které užívání rodných jmen upravují, a aspekty, které ovlivňují jeho výběr. Druhá část je věnována městu Červený Kostelec. Naleznete zde historii města Červený Kostelec, základní informace o městě (poloha města, působnost města), také jsem do této části zařadila informace o matrice města Červený Kostelec a demografické údaje o obyvatelstvu. Ve třetí části popisují postup při sběru informací a klíč k jejich vyhodnocování. V této části jsou umístěny grafy, které jsem rozdělila pro mužská a ženská jména. Na těchto grafech je vidět jak rozložení mužských a ženských jmen v Červeném Kostelci, tak také deset nejoblíbenějších jmen v každém z těchto sledovaných období. V posledním sledovaném období se v Červeném Kostelci objevily zápisy dvou jmen, kterým se v této části také věnuji. U vybraných jmen se zmiňuji o jejich výkladech. Dále je zde důležitá část, která shrnuje zjištěné informace získané z uvedených grafů.

Toto téma jsem si vybrala proto, že mě během studia oslovil předmět Onomastika, který je na naší fakultě vyučován. V průběhu semestru jsme museli plnit zadané úkoly, jedním z nich bylo zjistit, odkud pochází naše jméno, a jak je mezi obyvateli oblíbené. Tyto informace jsme získali z Českého statistického úřadu. Tento úkol mě tak nadchnul, že jsem si začala vyhledávat i jména jiná než jen to své. Na další hodině jsme se našim zjištěným informacím dále věnovali, byl nám představen repertoár jmen, která byla v oblibě během 50 let. Řekla jsem si, že by bylo zajímavé zjistit, zda dané výsledky odpovídají i menšímu městu, které podle mého názoru nepodléhá moderním trendům v takové míře.

Tato bakalářská práce si vytyčila za úkol prozkoumat vývoj rodných jmen u dětí narozených v období let 1950–2010 v Červeném Kostelci. Závěrem práce by mělo být obhájení mého prvotního názoru, že tak malé město jako je Červený Kostelec, není ovlivňováno moderními trendy.

2 Rodné jméno

2.1 Pojem rodné jméno

Encyklopedický slovník češtiny vykládá pojem rodné jméno takto: „*Jméno nedědičné, které se na územích s vícejmennou antroponymickou soustavou volí každému jedinci jako dodatečné jméno ke zděděnému příjmení, tj. rodinnému jménu, s nímž tvoří dva základní funkční členy české antroponymické soustavy. Rodné jméno má úřední, oficiální charakter a spolu s příjmením vytváří dvoučlenné oficiální osobní jméno, které slouží k občansko-právní identifikaci jednotlivce a které nemůže být libovolně měněno.*“¹

Rodné jméno je udělováno každému jedinci ihned po narození a je zapisováno do matričních knih spolu s příjmením. Tímto aktem je dáno právo a povinnost užívat daného jména. Rodná jména společně s příjmením rozlišují jedince (a to i ohledně pohlaví) a zařazují ho do společnosti. Původně se užívalo termínu křestní jméno, jelikož se dávalo při křestním obřadu. Tento termín byl ale používán i pro pojmenování nekřtěných jedinců, proto byl nahrazen termínem rodné jméno.

Předpisy upravující zacházení se jmény a příjmeními: Listina základních práv a svobod; Občanský zákoník – ochrana osobnosti, §11 a §15; Úmluva o právech dítěte č. 104/1991 Sb., čl. 7; Zákon o rodině č. 94/1963 Sb., ve znění pozdějších zákonů a Zákon o matrice, jménu a příjmení a o změně některých pozdějších předpisů, č. 301/2000 Sb., který říká, že každý jedinec musí mít minimálně jedno jméno rodné a příjmení. Rodné jméno dítěti určují rodiče, kdežto příjmení zpravidla dostávají po otci, výjimečně po matce. Obecně platí, že pro oficiální

¹ KARLÍK, NEKULA, PLESKALOVÁ, 2002, s. 205.

styk je příjmení důležitější, ovšem v běžném životě převažuje užívání jména rodného a jeho hypokoristických podob.

2.2 Vývoj rodných jmen

Ve vývoji rodných jmen rozeznáváme podle Františka Kopečného² pět období:

2.2.1 Do roku 1300

Do roku 1300 je toto období charakterizováno jednojmenností, objevují se zde jména slovanská, která jsou složená, tj. vytvořená spojením dvou významových základů, nejčastěji to jsou jména končící na -slav, -bor, -mysl, -mír, -mil, -voj, -host, -rad, atd. V této době nesloužilo jméno jako rozlišovací prvek, ale pociťovalo se jako důležitá součást nositele, a proto také byli původně pojmenovávaní především dospělí, zvláště vládci a šlechta, zatímco děti zůstávaly často beze jména. Již v těchto letech se na území dostávala jména německá, která si s sebou přinášely manželky Přemyslovců.

Z článku Jany Pleskalové K pojmenovacím zvyklostem v období 12.–13. století³ však vyplývá, že toto tvrzení tak zcela neplatí. Ze zkoumaných dochovaných dokumentů je patrné, že již v této době bylo nutné nějak jednoho člověka od druhého odlišit, a tak se ke jménům přidávaly různé rozlišovací výrazy. V dochovaném materiálu jsou uváděny zápisy takto: pouze oficiální osobní jméno, oficiální osobní jméno + výraz společensky zařazující, oficiální osobní jméno + výraz lokalizující, oficiální osobní jméno + přezdívk, oficiální osobní jméno + vyjádření příbuzenského vztahu, oficiální osobní jméno + výraz společensky zařazující + označení nadřazené osoby nebo instituce nebo oficiální osobní jméno + označení příbuzenského vztahu + označení příbuzného.

2.2.2 Od roku 1300 do roku 1750

Od roku 1300 do roku 1750 byla udělována jména církevní, zprvu se jejich užívání omezilo na kláštery, později se jména rozšířila na celé území. Jména

² KOPEČNÝ, 1974, s. 13.

³ PLESKALOVÁ, Jana, 2010, s. 155–162.

slovanská ustupovala, obyvatelé věřili, že si zajistí ochranu jistého svatého tím, že převezmou jeho jméno. V této době se stala velmi oblíbenými jména Václav, Vojtěch, Ludmila, dále se objevují jména Petr, Jan, Mikuláš, také Jiří, Ondřej, Bartoloměj, Tomáš, Jakub, Matěj, Martin a později i Pavel. Z ženských jmen to jsou Anna, Kateřina, Dorota, Alžběta, Magdaléna a Klára. Tato jména jsou u obyvatelstva v oblibě až do 18. století.

2.2.3 Od roku 1750 do roku 1860

Vychází se především ze zvýšeného zájmu o kult Panny Marie a sv. Josefa. V této době se jméno Marie stává jménem nejčastějším. Jméno Josef se u nás objevuje od 15. století ojediněle. Mezi jména nejužívanější se jméno Josef dostává až v druhé polovině 18. století.⁴ V této době se u nás nově objevují jména barokní, a to František, Karel a Antonín. Tato nová jména se uplatnila i v rodu Habsburském, což podporovalo jejich šíření: Josef I., Marie Terezie, Karel IV., František Lotrinský, aj.

2.2.4 V rozmezí let 1860–1945

V rozmezí let 1860–1945 stále vládou jména barokní a již se vedle nich uplatňují jména slovanská, hodnocená jako jména národní. Tato jména užívali hlavně vzdělanci, kdy za svá církevní jména připojili jméno národní, aby projevíli své vlastenectví, popřípadě i politické cítění. Nalezneme tak jména František Ladislav Čelakovský, Josef Krasoslav Chmelenský, aj.⁵

2.2.5 Od roku 1945

Od roku 1945 nastaly v rodných jménech závažné změny. Zachovávají se však rodinné tradice, výběr jmen je však usměrňován příslušnými matričními předpisy. Při výběru hraje roli společenská obliba, vkus, móda. Dochází k oživení jmen jako Martin, Michal, Tomáš, Jakub, Ondřej, Kateřina, Markéta, Zuzana, Barbora, Lucie, která byla u nás v oblibě již ve starších dobách, ale byla potlačena jmény

⁴ KOPEČNÝ, F., 1974, s. 20.

⁵ KNAPPOVÁ, 2006, s. 20.

barokními. Pronikají k nám i jména nová, cizí, např.: Renáta, Monika, Soňa, Galina, Igor, Iveta, Ivona, Nikol(a), Andrea, Patrik a René.

Miloslava Knappová ve své knize *Jak se bude vaše dítě jmenovat?* propojila období od roku 1300 až do roku 1860 a jako páté období vyčleňuje rok 1990 až dodneška, jelikož se má práce zabývat svojí částí i těchto let, je důležité, abych zde tyto další informace uvedla.

2.2.6 Od roku 1990 dodneška

Po roce 1989 kdy se uvolnilo společenské dění v naší republice a po možnostech vycestování, se „repertoár jmen postupně internacionalizuje a rozrůstá, a to jak v systému jmen mužských tak i ženských.“⁶ Stále častěji se zde objevují neobvyklá jména, která jsou zapříčiněna vznikem „tzv. smíšených manželství, kdy jeden z rodičů není občanem ČR a chce dát dítěti jméno podle rodinných, náboženských, kulturních či jiných tradic z místa, z něhož pochází.“⁷ Jména, která se k nám takto dostala, zůstanou už navždy patrně v menšině, protože jak ukazují údaje Ministerstva vnitra ČR⁸, na předních místech stále nalézáme jména v české společnosti ustálená, z mužských to jsou např.: Jan, Jakub, Tomáš, Martin, Filip, Michal, David, Lukáš, Ondřej, Vojtěch a z ženských jmen to jsou např.: Tereza, Kateřina, Natálie, Adéla, Barbora, Eliška, Nikol(a), Kristýna, Michaela a Veronika.

2.3 Původ rodných jmen

Jména rodná se vyvinula ze jmen obecných, která označovala osoby, zvířata, věci, vlastnosti, činnosti a stavy.⁹ Začala se užívat, když se objevila potřeba jedince pojmenovat a nějakým jedinečným způsobem ho označit a rozpoznat. Zpočátku se jménem snažili tvůrci pojmenovaného charakterizovat, přisuzovat mu nějakou

⁶ KNAPPOVÁ, 2006, s. 22.

⁷ Tamtéž, s. 22.

⁸ www.mvcr.cz. [online]. [cit. 2012-03-19]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cetnost-jmen-a-prijmeni-722752.aspx>

⁹ KNAPPOVÁ, 2006, s. 11.

vlastnost, později se vybírala jména podle společenské oblíbenosti, vkusu či módy.

V naší zemi se užívá jmen nejrůznějšího původu, Knappová¹⁰ rozděluje jména takto:

2.3.1 Slovanská jména

Slovanská jména pocházejí hlavně z dob slovanského dávnověku, kdy převládala jednojmennost. Tato jména měla jedinci zaručit např. dobré vlastnosti, měla ho chránit, byly v něm zakotveny touhy, přání, výzvy či osudové věštby. Z hlediska tvorby těchto jmen převládají jména složená, vytvořená spojením dvou významových základů, Knappová např. uvádí: „*Jména Ludmila – milá lidu, Vojtěch – těšitel voje, Ctibor – bojuj za čest, Stanislav – staniž se slavným*“.¹¹

2.3.2 Jména neslovanského původu

Tato jména k nám začala pronikat s rozvojem mezinárodních styků, s příchodem křesťanství, v dobách válek a také prostřednictvím cizích kulturních vlivů. Motivace vzniku byla stejná jako u jmen slovanských, avšak z hlediska tvorby jsou tato jména již významově neprůhledná. Je to také díky tomu, že si je Slované upravili jak hláskově, tak tvarově, aby je přiblížili češtině, takže je jejich původní podoba často zastřena. Knappová například uvádí: „*Jméno Jiří, které pochází z řeckého Georgios*“.¹²

2.3.2.1 Hebrejská jména

Do češtiny se dostala jména biblická, ale i světská. Jejich význam je buď náboženský, nebo se zde objevují i jiné motivy, zvláště přírodní. Jsou to jména hojně užívaná. Patří k nim například jména Matěj – „boží darů“, Adam – „pozemšťan“, Jan – „bůh je milostivý“, Daniel – „bůh je můj soudce“, z ženských jmen to jsou Anna – „milostivá, líbezná“, Eva – „živá, životodárná“, Zuzana – „lilie“, Alžběta, Eliška – „bůh je má přísaha“, Jitka – „židovka“ a mnohá další.

¹⁰ KNAPPOVÁ, 2006, s. 11–16.

¹¹ KNAPPOVÁ, 1989, s. 23.

¹² KNAPPOVÁ, 2006, s. 13.

2.3.2.2 Řecká jména

U nás se užívají jména složená i jednoduchá. Tato jména označují především zaměstnání či postavení lidí a jejich vlastnosti. Začala k nám pronikat hlavně spolu s křesťanstvím. Patří k nim jména jako Alexandr – „obránce mužů“, Filip „milovník koní“, Jiří – „rolník“, Štěpán – „ověnčený, vítěz“, Kateřina – „čistá, cudná“, Barbora – „barbarka“, Irena – „mírumilovná“, atd. Některá řecká jména se k nám dostala i přes jiné jazyky. Knappová uvádí např. jména Soňa a Vasil, která se k nám dostala z ruštiny. Soňa byla původně Sophia – „moudrá“, do češtiny překládáno také jako Žofie a Vasil byl původně Basielus, což znamená „královský“.¹³

2.3.2.3 Latinská jména

Stejně jako jména hebrejská a řecká, rozšířila se u nás jména latinská hlavně v době šíření křesťanství. Tato jména opět označovala hlavně původ a různé fyzické nebo duševní vlastnosti. Patří sem například jména Marek – „bojovník, bojovný“, Lukáš – „z Lukánie“, Pavel – „skromný, malý“, Felix – „šťastný“, Magdaléna „z Magdaly“, Klára – „jasná, slavná“, atd. Ženská jména často vznikala přechýlením jména mužského, např. jména Julie a Livie vznikla ze jmen Julius a Livius.

2.3.2.4 Románské jazyky

Z ostatních románských jazyků k nám bylo přejímáno v menší míře než například z latiny, a to hlavně v mladší době, proto můžeme říci, že jde pouze o jednotlivá jména z určitého jazyka. Například ze španělštiny jsou to jména jako Izabela, Elvíra, Manuel(a), Karmen, z italštiny jsou to jména František, Alois, Rozálie, Sandra, z francouzštiny jména René, Iveta, Ivona, Nikola, Andrea, Denisa, Simona – jde tedy o jména zpravidla ženská, která byla přejata ve 2. polovině 20. století.

¹³ KNAPPOVÁ, 1989, s. 25.

2.3.2.5 Germánská jména

U nás jsou to jména hlavně německá, která na naše území začala pronikat již od nejstarších dob. Na počátku je přinášely manželky Přemyslovců a němečtí mniši. Jsou to jména jak světská, tak i náboženská. Jejich vznik je obdobný vzniku jmen slovanským, která jsou také složená. Jejich základy označují bohatství, vládu, sílu, boj či vlastnosti zvířat. Knappová uvádí, že nejstarší jsou u nás doložená jména typu Jindřich – „pán domu, otčiny“, Oldřich – „vládce dědičným statkem, Bedřich – „mírumilovný vladař“. Z později dochovaných jmen uvádí jména Konrád – „smělý rádce“, Vilém – „ochranou je má vůle“, Karel – „svobodný muž, chlap“, Otakar – „střežící majetek“ a mnohá další.¹⁴

Z angličtiny k nám byla přejata jména Alfréd – „nadpřirozeně moudrý“, Eduard – „mocný strážce“, Evelína a další.

Ze severských jazyků se k nám dostala jména Dagmar, Nora, Ingrid, Helga, Gerda, Olaf, Sven atd.

2.3.2.6 Jména jiného původu

Jsou to jména, která pronikla v menší míře, dostávala se na naše území hlavně z maďarštiny – Ilona, Marika, Jolana. Z keltských jazyků pronikla jména jako Brigita, Oskar, Artur a jiná.

Po roce 1989 kdy došlo k rozšíření mezinárodních styků, do České republiky cestuje mnoho turistů, vznikají tak smíšená manželství, z čehož vyplývá, že se u nás začala objevovat i jména orientální, africká a asijská. Dále k nám přicházejí také imigranti, kteří se zde usazují a přinášejí s sebou svoji kulturu a také nová jména. Jsou to především jména arabská, turecká a vietnamská.

2.4 Rodné jméno a možnosti výběru

Jak jsem se již zmínila na začátku této práce, rodná jména dětem určují rodiče. Některé často překvapí, když pro svoje potomky hledají správné jméno, že je jejich výběr do jisté míry omezen. Knappová uvádí, že *„dítě se hned po narození stává občanem ČR, čímž se od rodičů vyžaduje, aby respektovali určité zásady*

¹⁴ KNAPPOVÁ, 1978, s. 12.

naší společnosti a dodržovali příslušné zákonné směrnice týkající se volby a zápisu rodného jména.“¹⁵

Ministerstvo vnitra si v roce 1949 nechalo od Ústavu pro jazyk český sestavit Seznam jmen vhodných k zápisu do matriky (seznam není vyčerpávající), zde se rodiče mají možnost inspirovat, i když v dnešní době je pravděpodobnější, že se podívají do publikace M. Knappové – *Jak se bude vaše dítě jmenovat?* Zde naleznou více než 11 000 podob jmen českých a cizojazyčných, která jsou možná nechat zapsat jako jména rodná. Dozvědí se zde o jejich původu, významu, výskytu na území ČR, oblibě a datum, kdy se jméno objevuje v kalendáři.

2.4.1 Zákon č. 301/2000 Sb.

Základním předpisem, který upravuje užívání rodných jmen, je Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu, příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, který říká, že každý občan má právo ale i povinnost užívat ve veřejném styku svého rodného jména, popřípadě jmen, která jsou uvedena v jeho rodném listu.

2.4.1.1 Co není možné zapsat jako rodné jméno

Tento zákon také praví: *Do matriční knihy nelze zapsat jména zkomolená, zdrobnělá a domácká.* Což znamená, že jména, která jsou zapsaná do matričních knih a posléze rodných listů, musejí mít základní, spisovnou podobu, správnou pravopisnou formu a musejí existovat. Knappová uvádí: *„Jako rodné jméno nelze tudíž zapsat názvy věcí, zeměpisná a obecná, tzv. neosobní jména.*“¹⁶

2.4.1.2 Možnost zapisování jmen cizích

Z toho zákona také vyplývá, že lze zapisovat jména, která jsou v jiném než v českém jazyce, to znamená cizího původu. V § 63 se také uvádí, že na užití cizojazyčného jména není nutné povolení.

¹⁵ KNAPPOVÁ, 1996, s. 37.

¹⁶ Tamtéž, s. 39.

2.4.1.3 Zapsání jména ve shodě s pohlavím nositele

Zákon také upravuje užití jména ve shodě s pohlavím nositele. *Fyzické osobě mužského pohlaví nelze zapsat jméno ženské a naopak*¹⁷. I v češtině však existuje několik výjimek. Máme jména obourodá, např. Saša, René, Nikola, která zákon nezakazuje, avšak upřednostňuje užívání takových jmen, ze kterých je možná jasná identifikace pohlaví, pokud již rodiče zvolí ze jmen obourodých, je doporučeno, aby bylo zvoleno dítěti ještě druhé jméno, a to jednoznačně mužské nebo ženské.

2.4.1.4 Zapsání stejného jména u sourozenců

Zákon se také zabývá tím, že *Matriční úřad dále nezapiše jméno, pokud je mu známo, že toto jméno užívá žijící sourozenec, mají-li sourozenci společné rodiče*.¹⁸ V kapitole, která se věnuje rodnému jménu, jsem zmínila, že rodného jména je užíváno hlavně k identifikaci, čímž by bylo jedincům jejich práva upřeno. Zákon však nevylučuje možnost, dát oběma sourozencům stejné druhé jméno, např. Tomáš Marek Novotný a Lukáš Marek Novotný.

2.4.1.5 Změna rodného jména

Někdy se stává, že občan není se svým jménem či příjmením spokojen, i na toto zákon pamatuje a taxativně jmenuje podmínky, které je nutné splnit, aby mohla změna proběhnout.

2.4.1.6 Kdy není zapsání jména možné

Zákon také upravuje podmínky, za kterých není možné jméno dítěti zapsat, jsou opět taxativně vymezeny a to v §18 odstavci 4, který říká:

Matriční úřad nezapiše do knihy narození jméno, popřípadě jména, a učiní o tom oznámení soudu, jestliže rodiče

a) se nedohodnou na jménu, popřípadě jménech dítěte do jednoho měsíce od narození dítěte, nebo

¹⁷ Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu, příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, §62, odst. 1.

¹⁸ Tamtéž, §62, odst. 1.

- b) jméno dítěti neurčí do jednoho měsíce od narození dítěte, nebo*
c) určí dítěti jméno, popřípadě jména, které nelze do knihy narození zapsat, nebo
d) nejsou známi.¹⁹

2.5 Aspekty ovlivňující volbu rodičů při výběru jména

Móda a obliba jednotlivých jmen má samozřejmě svůj protipól v ústupu jmen jiných, která zastarávají, přestávají se užívat.²⁰ Každý rodič se snaží vybrat svému potomkovi nejvhodnější jméno, někdy se nechává ovlivnit rodinou, jindy zase moderními trendy. Knappová říká, že k volbě jmen lze přistupovat z nejrůznějších hledisek:²¹

2.5.1 Rodinné zvyklosti

Některé rodiny si zakládají na dědění jmen z pokolení na pokolení - bude-li to holka, bude to (Jana, Anna, Marta) po matce z mé/tvé strany, bude-li to kluk, bude to (Josef, Jiří, Jan) po otci z tvé/mé strany.²² Časté také bývá, že rodina dodržuje ustálený repertoár jmen, ze kterých je obvykle vybíráno, také se naleznou rodiče, kteří již nějakého potomka mají, a tak nechávají výběr na něm, aby tak ulehčili příchod novému členu do rodiny.

2.5.2 Jazykové vlivy

V dnešní době je velice moderní dávat dětem jména tzv. národní, česká, i když se v zásadě o česká jména nejedná. Toto tvrzení dokládá seznam nejoblíbenějších jmen, kde je jediné české: Vojtěch. Další jména jako Eliška, Tereza, Jakub nebo Matěj nejsou původem česká jména, ale národ je za cizí nepovažuje, jelikož se užívají již po staletí. Nalezneme ovšem i rodiče, kteří naopak dávají přednost jménům cizojazyčným, kterými se snaží své děti odlišit. Dalšími aspekty, na které je pohlíženo, jsou délka jména, kdy rodiče s delším příjmením vybírají zpravidla

¹⁹ Zákon č. 301/2000 Sb. o matrikách, jménu, příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, §18, odst. 4.

²⁰ KNAPPOVÁ, 2006, s. 24.

²¹ Tamtéž, s. 35

²² Tamtéž, s. 25.

kratší jména a naopak, dobrá vyslovitelnost, tudíž minimum čárek a háčků, zda lze vytvořit hodně domácích podob a zvláště je kladen důraz na souznění s příjmením.

2.5.3 Místní zvyklosti

Tento aspekt se projevoval zvláště v dřívějších dobách, kdy bylo zvykem vybírat z jiných jmen na venkově a ve městě. V současné době není jednoznačně možné říci, zda je tomu také i dnes.

2.5.4 Vliv sociálního postavení, vzdělání

Jména v určitých dobách naší společnosti mohla odrážet jak sociální, tak i třídní zařazení svého nositele.²³ Dnes není možné jednoznačně říci, která jména jsou u jakých skupin obyvatelů preferovanější.

2.5.5 Náboženské vlivy

V minulosti bylo běžné, že výběr jmen byl řízen náboženskými zvyklostmi. Dnes se tato tradice zachovává pouze u katolických rodin. Současné moderní trendy oživují biblická, starozákonní jména jako Miriam, Sára, Samuel, atd.

2.5.6 Vliv zájmů, profese, přátel

Mnozí rodiče se nechávají ovlivnit svým nejbližším okolím, své děti pojmenovávají podle jmen přátel, jejich dětí či svých nadřízených. Někdy se při výběru jmen inspiroují ve svých zájmech a zálibách.

2.5.7 Vliv dobové společenské obliby

Tento aspekt je proměnný, je utvářen dobovým děním, které ovlivňuje život jedinců i národů.

²³ KNAPPOVÁ, 2006, s. 29.

2.5.8 Obliba populárních osobností

Zde se projevuje vztah k domácím ale i zahraničním osobnostem jak z oblasti kultury – film, literatura, televize, rozhlas i populární hudba, politiky, sportovního prostředí atd.

2.5.9 Snaha o ožívování neužívaných jmen

Vedle výběru jmen určovaných módou a dobovou společenskou oblibou se u nás již přes 60 let setkáváme se zcela protikladnou a velmi důraznou snahou o obměnu repertoáru jmen ožívováním jmen u nás známých a oblíbených v minulých stoletích.²⁴ I proto se na předních místech stále drží jména jako Lucie, Barbora, Kateřina, Markéta, Veronika či Zuzana a u chlapců Michal, Martin, Tomáš, Jakub, Filip, Ondřej, ale také Krištof a Tobiáš.

²⁴ KNAPPOVÁ, 2006, s. 34.

3 Červený Kostelec

3.1 Město Červený Kostelec

3.1.1 Poloha města Červený Kostelec

Červený Kostelec je město, které leží v Královehradeckém kraji, uprostřed regionu Náchodsko-Trutnovsko. Území města se rozkládá v členitém podhorském terénu na jihozápadních svazích Jestřebích hor v nadmořské výšce cca 400 metrů²⁵.

3.1.2 Vznik obce Kostelec, povýšení obce na město

První písemná zmínka o Červeném Kostelci pochází z 22. srpna 1362, a dokládá ustanovení faráře Heřmana na zdejší faru²⁶. Zprvu se tato obec jmenovala Kostelec u Náchoda, roku 1867 byla povýšena na město a již od 9 let později, tedy v roce 1876 jí byl povolen přívlastek „Červený“, který, jak dokládají kroniky, byl u obyvatelů již dávno vžitý a z Kostelce u Náchoda se tak stal Červený Kostelec²⁷.

3.1.3 Působnost města

Město Červený Kostelec (dále jen město) vzniklo jako územní samosprávná jednotka v souladu s § 1 a § 2 zákona č. 367/1990 Sb., o obcích, v platném znění ke dni 23. 11. 1990 a dle § 4 tohoto zákona vystupuje v právních vztazích svým jménem a nese odpovědnost z těchto vztahů vyplývajících, je tedy právnickou osobou ve smyslu § 18 odst. 2 písm. c) zákona č. 40/1964 Sb., občanského zákoníku, v platném znění, a to právnickou osobou s plnou právní subjektivitou.

²⁵ www.cervenykostelec.cz. [online]. [cit. 2012-03-27]. Dostupné z: <http://www.cervenykostelec.cz/cestovni-ruch-volny-cas/2005-11-30.html>

²⁶ MÜHLSTEIN, L. - ŠOLC, J., 1998, str. 11.

²⁷ Tamtéž, s. 15.

Posláním města je zajištění veřejné správy na svém území, případně výkon státní správy v územním obvodu, za podmínek stanovených zákony (viz zejména hlava sedmá Ústavy ČR, § 14 a § 21 zákona o obcích)²⁸.

3.2 Matrika města Červený Kostelec

3.2.1 Historie matriky města Červeného Kostelce

Matrika města Červeného Kostelce existuje od 50. let, kdy převzala povinnosti církve a začala zapisovat narození, úmrtí, sňatky a rozvody místních obyvatel.

Všechny tyto zápisy prováděl matrikář dvojité, jednou jako zápis do matričních knih, podruhé do Sbírek listin, které se odesílaly do Oblastního archivu v Náchodě. Podle sdělení současné matrikářky paní Marcely Kejklíčkové se na konci roku matriční knihy odevzdávaly do Oblastního archivu, kde byla pořízena opsáním kopie, která zde byla archivována pro případ, že by se s matričními knihami něco stalo.

3.2.2 Matrika města Červený Kostelec v současnosti

Dnes se na matrice v Červeném Kostelci provádějí zápisy trojitě, a to jak do matričních knih, tak do Sbírek listin, ale hlavně do programu MUNIS, pomocí kterého se vede celá matrika v digitální podobě. Elektronická podoba je několikrát zálohována. Matrikářka města mě informovala, že Ministerstvo vnitra nařídilo převést všechny matriční knihy do elektronické podoby, Červený Kostelec zatím na převedení čeká.

3.2.3 Nahlížení do matrik

Zákon o matrikách také upravuje podmínky, za kterých je možné nahlížet do matričních zápisů, tyto podmínky jsou taxativně vymezeny a to v § 25 odstavci 1, který říká:

Matriční úřad vydá matriční doklad, nebo povolí nahlédnout do matriční knihy, popřípadě do sbírky listin a činit výpisy z nich v přítomnosti matrikáře

²⁸ www.cervenykostelec.cz. [online]. [cit. 2012-04-06]. Dostupné z: <http://www.cervenykostelec.cz/mestsky-urad/zakladni-informace-o-meste.htm>

a) fyzické osobě, které se zápis týká, nebo členům její rodiny, jejím sourozencům a zplnomocněným zástupcům,

b) pro úřední potřebu státních orgánů nebo výkon přenesené působnosti orgánů územních samosprávných celků,

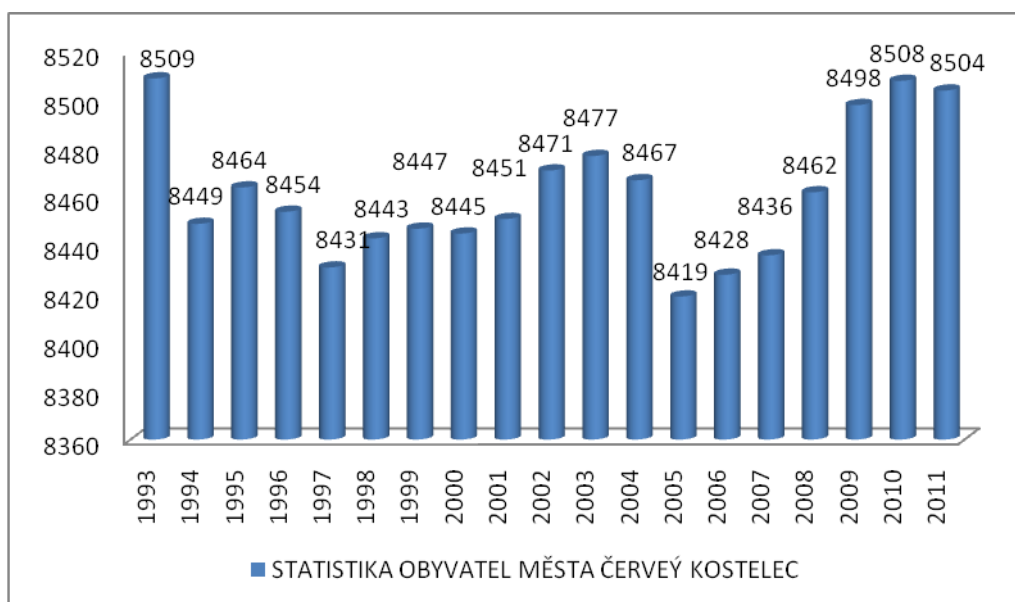
c) statutárním orgánům církví nebo duchovním jimi zmocněným, jde-li o matriční knihy vedené těmito církvemi do 31. prosince 1949,

d) fyzické osobě, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jejích práv před orgány státu nebo před orgány územních samosprávných celků.

Jak je z vymezených podmínek patrné, nahlížení do matričních knih ke studijním účelům není možné.

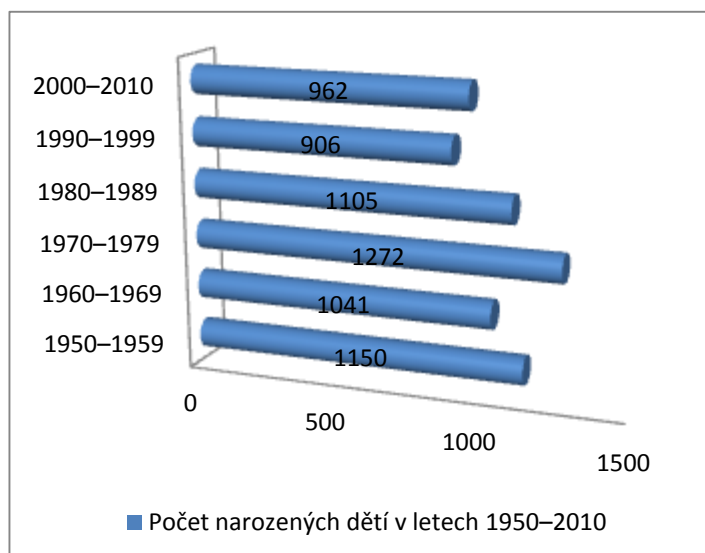
3.3 Demografický vývoj obyvatel

První údaje o počtu obyvatel v Červeném Kostelci se objevují v kronikách díky Berní rule z let 1653–1655 a uvádí, že v Červeném Kostelci žilo 192 obyvatel. Roku 1827 mělo město necelých tisíc obyvatel. V posledních dvou desetiletích 19. století obývalo Červený Kostelec již 3946 obyvatel a město se tak stalo významným průmyslovým střediskem severovýchodních Čech. Během válek není přesný počet obyvatel znám. K 31. prosinci 1985 žilo v Červeném Kostelci 9053 lidí. Od roku 1993 jsou vedeny statistiky obyvatel města Červený Kostelec již každý rok:

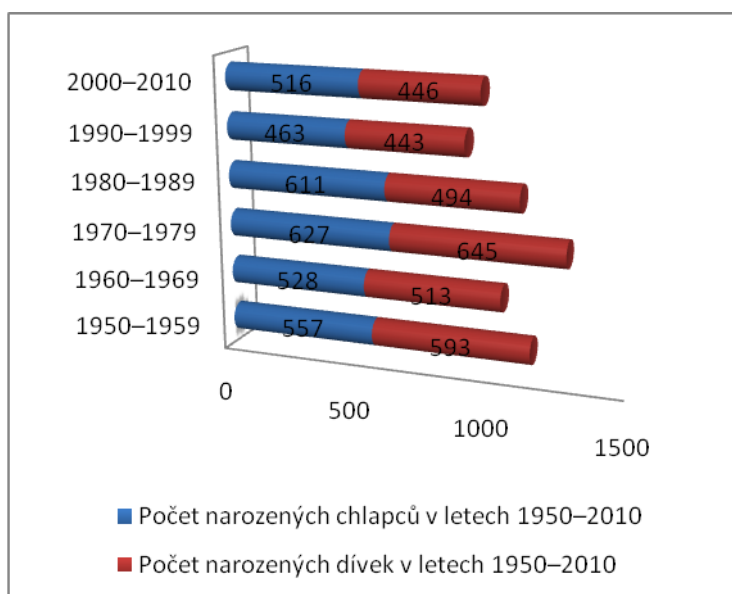
Informace o počtu obyvatel jsem získala z publikace *Červený Kostelec*²⁹, která tato čísla převzala z místních kronik. Statistiky z let 1993–2011 jsem získala od současné matrikářky města Červený Kostelec.

3.3.1 Počet narozených dětí v letech 1950–2010

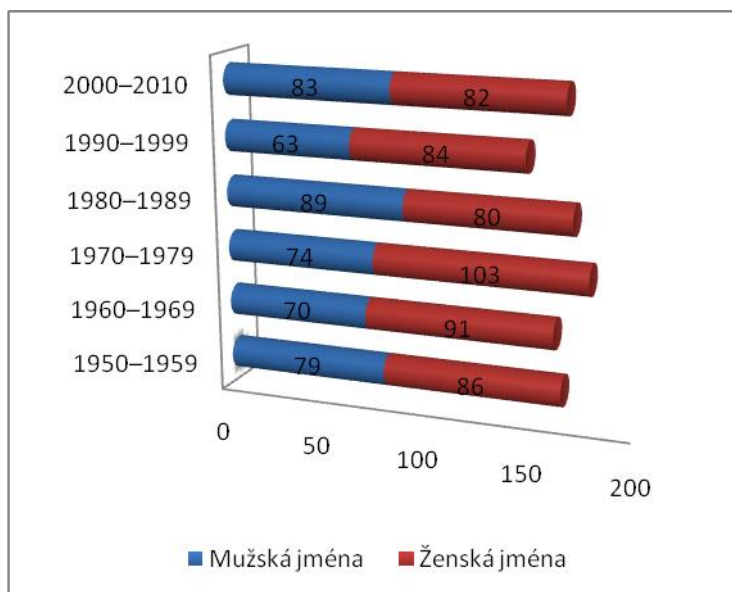

²⁹ MÜHLSTEIN - ŠOLC, 1998, str. 11–47.

3.3.2 Počet narozených chlapců a dívek v letech 1950–2010

3.3.3 Počet jmen, ze kterých bylo v letech 1950–2010 voleno

4 Rodná jména v Červeném Kostelci

4.1 Sběr informací a jejich vyhodnocení

Rodná jména z let 1950–2010 jsem vyhledávala na matrice města Červený Kostelec. Jelikož zákon o matrikách neumožňuje nahlížet do matričních knih, byla po celou dobu nutná přítomnost matrikářky. Matrikářka mě ukázala, jak se zapisuje do matričních knih, nechala mě nahlédnout do knih narození, úmrtí, sňatků a rozvodů, vzhledem k tomu, že všechny tyto údaje již zadává i do elektronické podoby, seznamy rodných jmen, které jsem ke svému výzkumu potřebovala, jsem dostala vytištěné bez jakýchkoliv dalších osobních údajů.

Z těchto seznamů jsem získala počet narozených dětí v každém ze sledovaných období. Tyto informace jsem převedla do grafu. Pro porovnání jsem spočítala mužská a ženská jména, ze kterých jsem vytvořila grafy, které znázorňují, kolik se v daném období narodilo dívek a kolik chlapců. Tyto informace jsem pak využila pro výpočet procentuálního rozložení deseti nejfrekventovanějších mužských a ženských jmen v daném období, výsledky jsem také znázornila pomocí grafů.

Z těchto seznamů jsem také vybrala deset nejužívanějších jmen jak mužských, tak ženských, a to v rozmezí 60 let, s počátkem v letech 1950–1959 a koncem v letech 2000–2010. Cílem tohoto výzkumu bylo zjistit, jaká byla obliba mužských a ženských jmen během sledovaného období a zda se repertoár vybíraných jmen během těchto let proměnil. Jelikož je Červený Kostelec malé město, uvádím u každého jména počet výskytů.

Z každého sledovaného období jsem vybrala mužská i ženská jména zvláštní, která se objevují ve velmi malém výskytu a to i třeba pouze jednou za všechna sledovaná období.

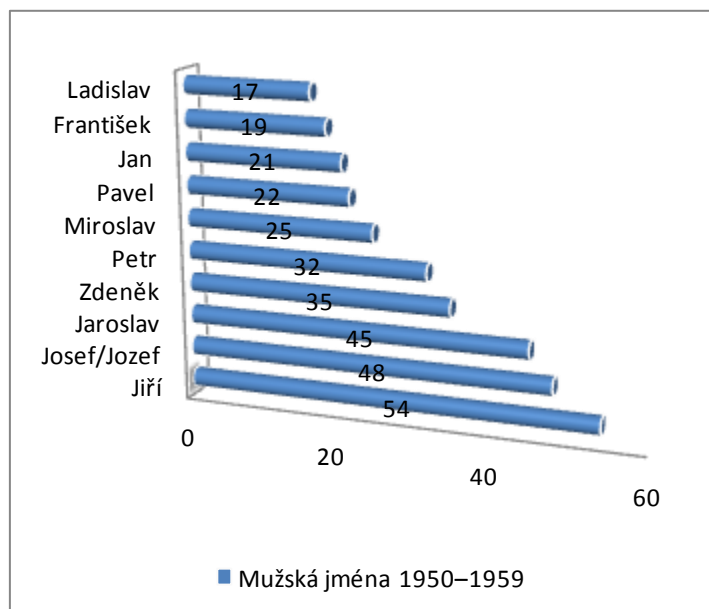
Tyto výsledky jsem zpracovala do grafů pro přehlednou orientaci. Jména jsou řazena od nejnižšího výskytu po ten nejvyšší v daném období. Grafy jsem rozlišila barevně a to tak, že pro mužská jména jsem zvolila barvu modrou a pro ženská

jména barvu červenou. Pokud se na desátém místě umístila dvě jména se stejným počtem výskytu, uvádím je obě v jednom řádku.

Období 2000–2010 jsem porovnála s daty celorepublikovými, které jsem získala na webových stránkách Českého statistického úřadu³⁰. V těchto letech se v Červeném Kostelci rozšířil zápis dvou jmen, která pro ukázkou také uvádím.

4.2 Rodná jména v letech 1950–2010

4.2.1 Rodná jména v letech 1950–1959

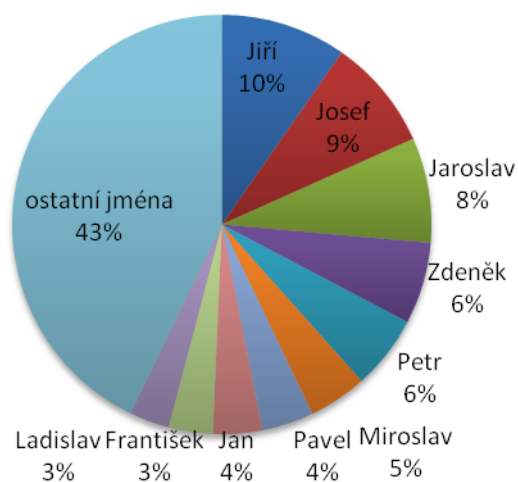
Ve sledovaném období jasně dominují tři mužská jména, a to Jiří, Josef a Jaroslav. S ohledem i na jména ženská jsou v tomto sledovaném období v oblibě jména slovanského a hebrejského původu.

³⁰ www.czso.cz. [online]. [cit. 2012-05-03]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/nejoblibenejsi_detska_jmena

Jako zvláštní mužská jména jsem pro toto období vybrala jména Ervín, Česlav, Oleg a Tibor.

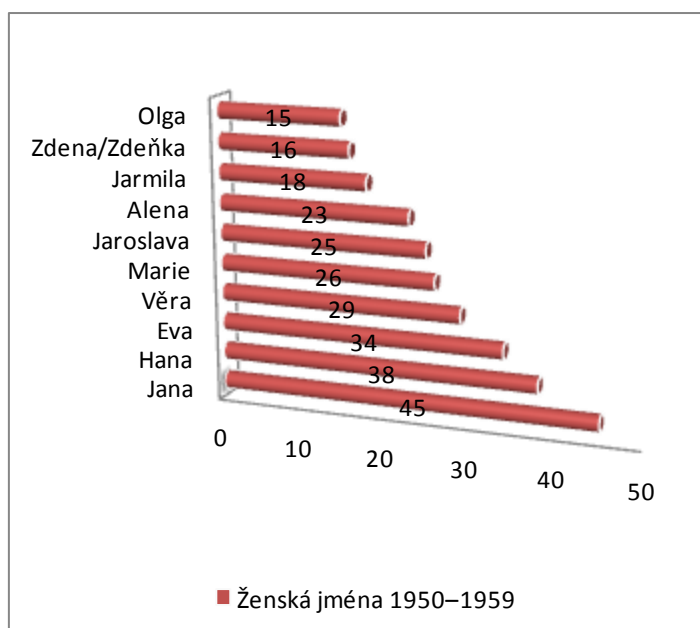
Zatímco v tomto sledovaném období jméno Jaroslav zaujímá třetí pozici, s každým dalším desetiletím ztrácí na své oblíbenosti a v letech 2000–2010 se v matričním zápisu neobjevuje už ani jednou. Taktéž je to u jména Zdeněk, které také ztrácí na své oblibě a v letech 1990–1999 se již neobjevuje ani jednou, v dalším desetiletí se objevuje ve výskytu čtyř jmen. I jména Josef, František, Jiří a Ladislav ztrácejí během dalších desetiletí na oblibě. Opačnou tendenci můžeme vidět u jména Jan, které stoupá v oblibě, v letech 1970–1979 se již objevuje ve 39 výskytech, v letech 1980–1989 v 61 výskytech a dostává se tak na první místo, v letech 1990–1999 ve 43 výskytech, kdy se stále drží na prvním místě, v posledním ze sledovaných období v letech 2000–2010 v 31 výskytech, přičemž klesá na druhou pozici. Jméno Zdeněk se objevuje mezi deseti nejoblíbenějšími jmény ještě v dalším ze sledovaných období. Jméno Petr je mezi deseti nejoblíbenějšími jmény ve všech sledovaných obdobích. Jméno Miroslav se vyskytuje mezi deseti nejoblíbenějšími jmény ještě další dvě desetiletí. Jméno Milan se vyskytuje mezi deseti nejoblíbenějšími jmény až do předposledního sledovaného období.

Deset nejoblíbenějších mužských jmen v letech 1950–1959

V tomto sledovaném období se v Červeném Kostelci narodilo 1150 dětí. Z toho 557 chlapců a 593 dívek.

Pro 557 chlapců bylo využito 79 mužských jmen. Pro 593 dívek bylo využito 86 ženských jmen.

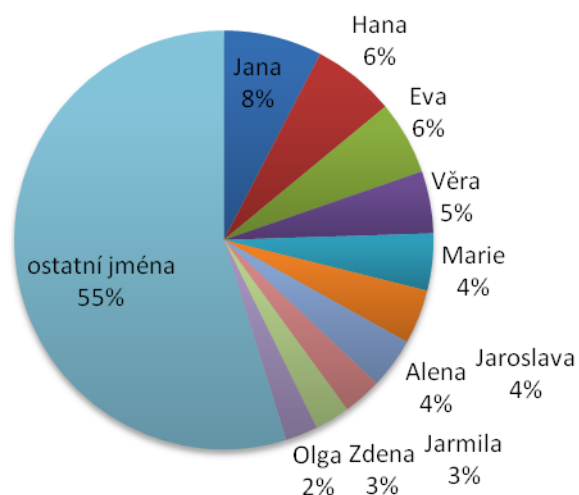

V tomto sledovaném období dominuje jméno Jana, za ním se drží Hana a Eva.

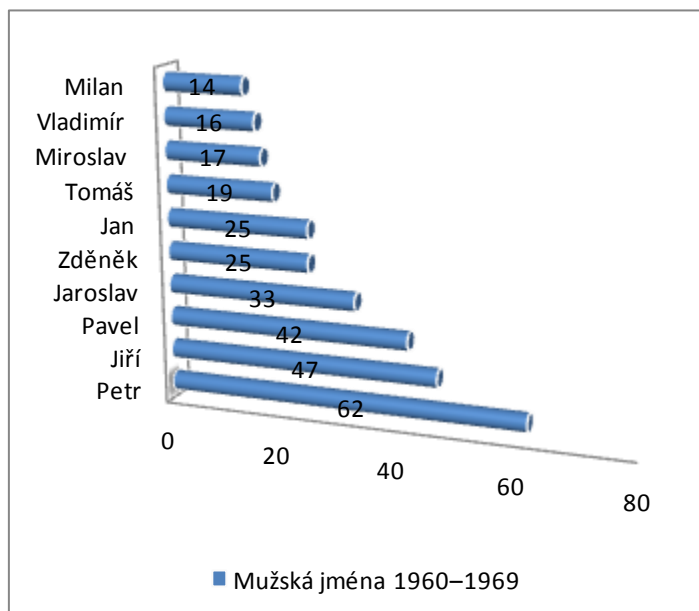
Jako zvláštní ženská jména zapsaná v tomto období uvádím Dea, Margita, Oluša a Zorislava. Jedině jméno Margita bylo zapsáno dvakrát. Uvedená jména se již v žádném dalším sledovaném období nevyskytují.

Zatímco v tomto sledovaném období se jméno Jana umístilo na první pozici, kterou si stále drží v letech 1980–1989, v dalších obdobích se již mezi deseti nejoblíbenějšími jmény neobjevuje, v posledním ze sledovaných období se toto jméno objevuje v 7 výskytech. Jméno Hana také ztrácí na své oblibě a od 90. let se mezi deset nejoblíbenějších jmen již nedostalo. V posledním ze sledovaných období je toto jméno zapsáno pouze ve 2 výskytech. Také jméno Eva ztrácí na své oblibě, v letech 1990–1999 a 2000–2010 se již mezi deseti nejoblíbenějšími jmény neobjevilo, zapsáno bylo shodně ve 4 výskytech. Jméno Jarmila se mezi deseti nejoblíbenějšími objevilo pouze jednou, a to v tomto období, toto jméno se objevuje v menším zastoupení ještě v letech 1960–1969 a 1970–1979 již ovšem ne mezi deseti nejužívanějšími, od 80. let se jméno Jarmila v Červeném Kostelci neobjevilo už ani jednou. Jak jméno Olga, tak jméno Jaroslava postupně mizí z matričních zápisů a od 90. let se toto jméno neobjevilo už ani jednou. Stejně je tomu i u jmen Alena, Věra a Zdena, která se v matričním zápise v posledních deseti letech již také neobjevila. Jméno Marie se objevuje mezi deseti nejoblíbenějšími jmény ještě v dalším ze sledovaných období.

Deset nejoblíbenějších ženských jmen v letech 1950-1959

4.2.2 Rodná jména v rozmezí let 1960-1969

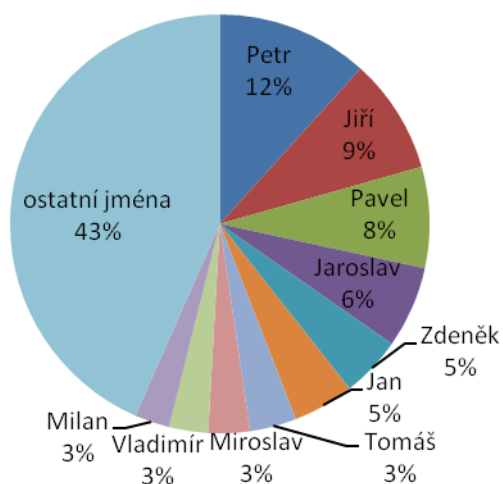

Jméno Petr se z pátého místa posunulo na vrchol. Na druhém místě se objevilo jméno Jiří, na třetí místo se dostalo jméno Pavel. Jméno Josef, které bylo v letech 1950–1959 na druhém místě, se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény neobjevilo. V tomto období jsou v oblibě mužská jména slovanského původu.

Jako zvláštní mužská jména jsem pro toto období vybrala jména Egon a Tuan. Obě tato jména se v těchto letech objevila po jednom výskytu. Jméno Egon se ještě jednou objevilo v letech 1980–1989. Jméno Tuan se již po druhé neobjevilo.

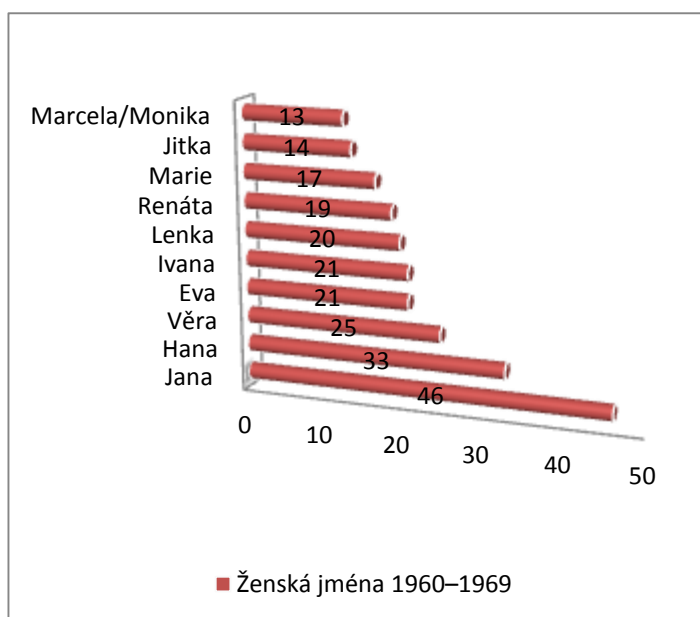
V tomto sledovaném období se mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény nově objevila jména Milan, Vladimír a Tomáš. Jméno Milan se objevilo mezi mužskými jmény už v 50. letech, od 70. let ztrácí na své oblibě. V letech 1990–1999 se objevuje pouze ve 2 výskytech. V posledním ze sledovaných desetiletí se objevuje pouze jedenkrát. Jméno Vladimír se v Červeném Kostelci také objevuje již v 50. letech, od 70. let ztrácí na své oblibě, v letech 2000–2010 se v matričních zápisech neobjevuje vůbec. Jméno Tomáš se v Červeném Kostelci objevuje v 50. letech pouze ve 2 výskytech, od 60. let stoupá jeho obliba, v 80. letech obsazuje druhou pozici a zde se drží dvě desetiletí. V posledním sledovaném období se jméno Tomáš stále vyskytuje mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény. Jména Miroslav a Jaroslav se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény vyskytují ještě v dalším ze sledovaných období. Jméno Zdeněk se již v dalších ze sledovaných období neobjevuje. Jméno Jan patří mezi deset nejoblíbenějších jmen po celé sledované období.

Deset nejoblíbenějších mužských jmen v letech 1960–1969

V tomto sledovaném období se v Červeném Kostelci narodilo 1041 dětí. Z toho 528 chlapců a 497 dívek.

Pro 528 chlapců bylo využito 70 mužských jmen, pro 497 dívek bylo využito 91 ženských jmen.

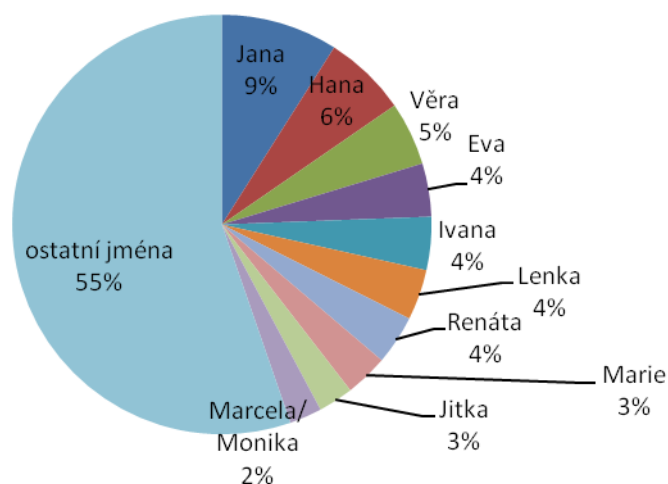

Na prvních dvou pozicích se stále drží jména Jana a Hana, třetí a čtvrtou pozici si vyměnila jména Věra a Eva. U ženských jmen dominují jména hebrejského původu.

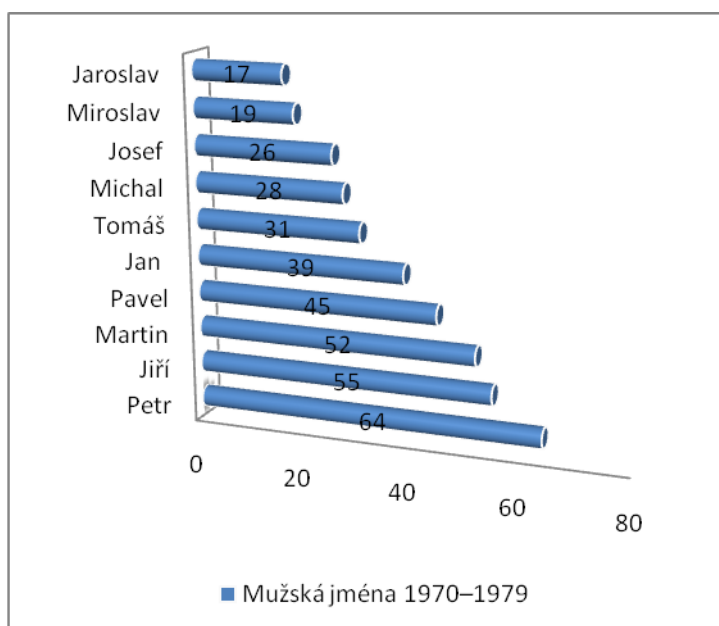
Jako ženská jména zvláštní jsem pro toto období vybrala Anděla, Judita a Věnka. Tato jména se již v žádném z dalších sledovaných období nevyskytují.

V tomto sledovaném období se nově objevila jména Marcela, Monika, Jitka, Lenka, Renáta a Ivana. Jméno Marcela se v 50. letech v Červeném Kostelci neobjevuje. V 70. letech se objevuje ještě ve vyšším výskytu, od 80. let se jméno začíná vytrácet a v posledním ze sledovaných období se v Červeném Kostelci neobjevuje už vůbec. Jméno Monika se v 50. letech objevuje pouze v 1 výskytu, v 70. letech se dostává mezi deset nejoblíbenějších mužských jmen na čtvrtou pozici. Od 80. let je jméno opět na ústupu, v posledním sledovaném desetiletí se jméno objevuje pouze ve 3 výskytech. Jméno Jitka se také objevuje již v 50. letech, v 70. letech se stále drží mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény, od 80. let je jméno na ústupu, v posledním sledovaném desetiletí se toto jméno již neobjevuje. Jméno Lenka se objevilo v 50. letech, v 70. letech se jméno drží na 3. místě, v 80. letech se posunulo o stupínek výše a objevuje se na místě 2. Od 90. let se jméno vytrácí. Jméno Renáta se v 50. letech neobjevuje ani jedenkrát. V 60. a 70. letech se jméno objevuje mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény. Od 80. let se toto jméno vytrácí. V posledním desetiletí se jméno Renáta objevuje pouze v 1 výskytu. Jméno Ivana se dostalo mezi deset nejoblíbenějších ženských jmen pouze jedenkrát, a to v tomto období, v ostatních sledovaných obdobích je jméno na ústupu. Jméno Marie se v tomto sledovaném období objevilo mezi deseti nejoblíbenějšími jmény naposled.

Deset nejoblíbenějších ženských jmen v letech 1960–1969

4.2.3 Rodná jména v rozmezí let 1970–1979

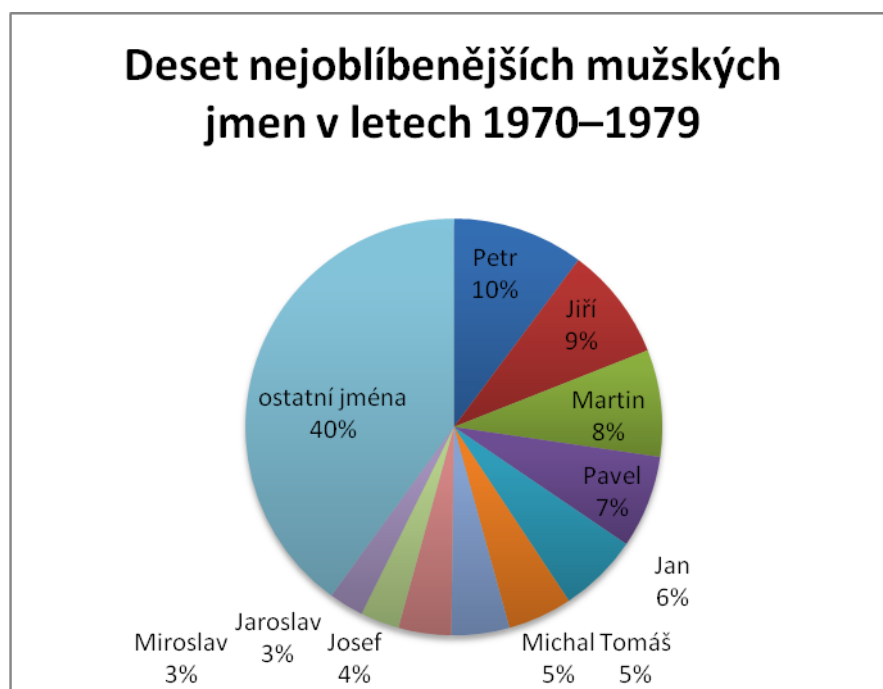

První a druhá pozice zůstala nezměněna, na třetí místo se dostalo jméno Martin, které se do této doby mezi prvních deset jmen neprobojovalo. Mezi oblíbená

jména se opět se navrací jméno Josef. S ohledem i na jména ženská jsou v tomto období v oblibě jména hebrejského, řeckého a latinského původu.

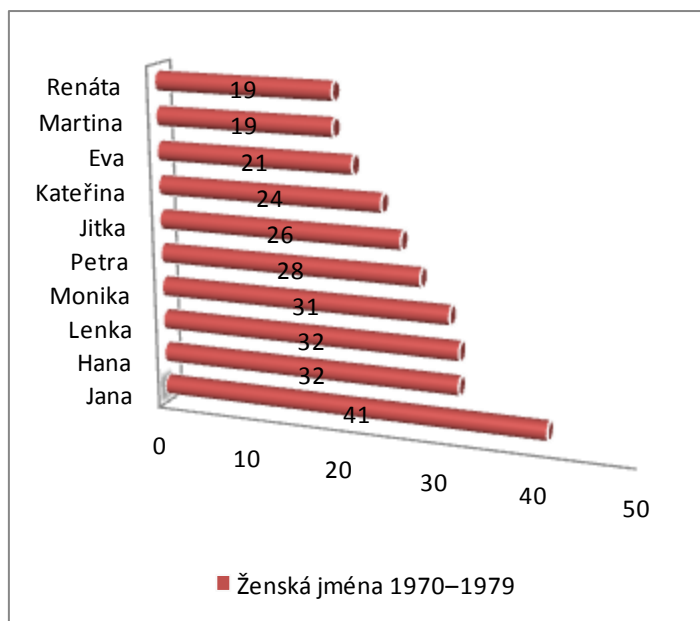
Jako mužské jméno zvláštní jsem pro toto sledované období vybrala jméno Vernon. Toto jméno se již v jiném sledovaném období nevyskytuje.

V tomto sledovaném období se nově mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevují mužská jména Michal a Martin. Jméno Michal se v 50. letech objevilo ve 2 výskytech, v 60. letech to bylo ve 4 výskytech, od této doby se jméno Michal drží na různých pozicích mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény. Jméno Martin se v 50. letech neobjevuje ani v jednom výskytu, v 60. letech ve 13 výskytech, v 70. letech se toto jméno dostává na 3. pozici, v dalších letech se toto jméno stále drží mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény, avšak jeho obliba klesá. V posledním sledovaném období se toto jméno navrací na 3. pozici. Jméno Josef se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevilo naposled. Jména Jan a Tomáš se objevují mezi deseti nejoblíbenějšími jmény také v dalších sledovaných obdobích. Jméno Pavel se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény drží až do let 1990–1999.

V tomto sledovaném období se v Červeném Kostelci narodilo 1272 dětí. Z toho 627 chlapců a 645 dívek.

Pro 627 chlapců bylo využito 74 mužských jmen, pro 645 dívek bylo využito 103 ženských jmen.

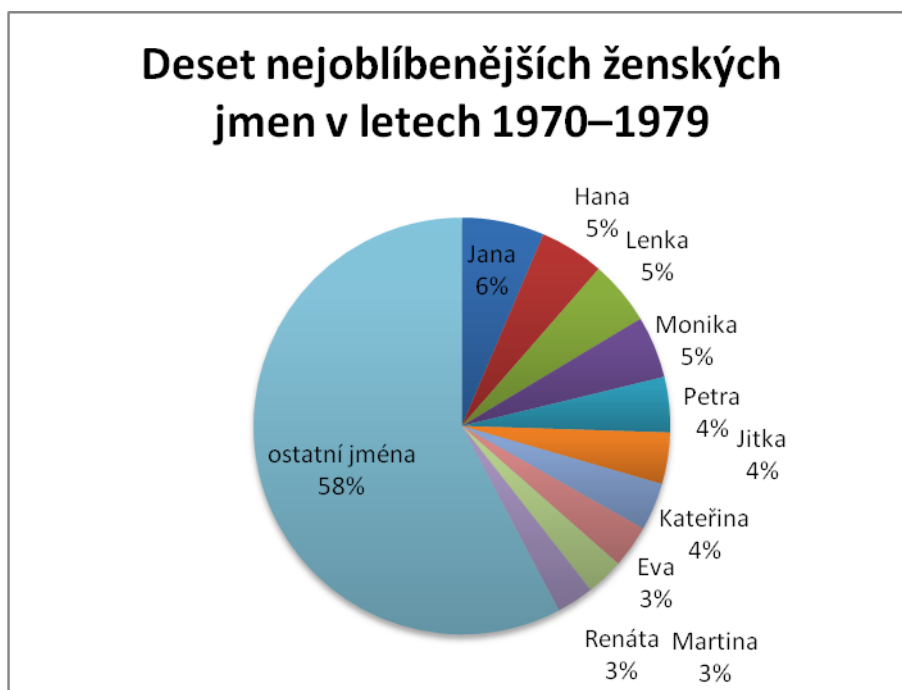

První dvě pozice si stále drží jména Jana a Hana, přičemž o druhé místo se Hana dělí s Lenkou. Na třetí místo se dostává jméno Monika, které zde vystřídalo jméno Věra. Jméno Monika bylo oblíbené již v desetiletí minulém, v tomto sledovaném období však poskočilo z deváté pozice na třetí. Jméno Věra se mezi prvních deset jmen neprobojovalo. Lenka se objevuje úplně nově, její obliba vydrží ještě dalších 10 let. Mezi deset nejoblíbenějších jmen se neprobojovalo žádné jméno českého původu.

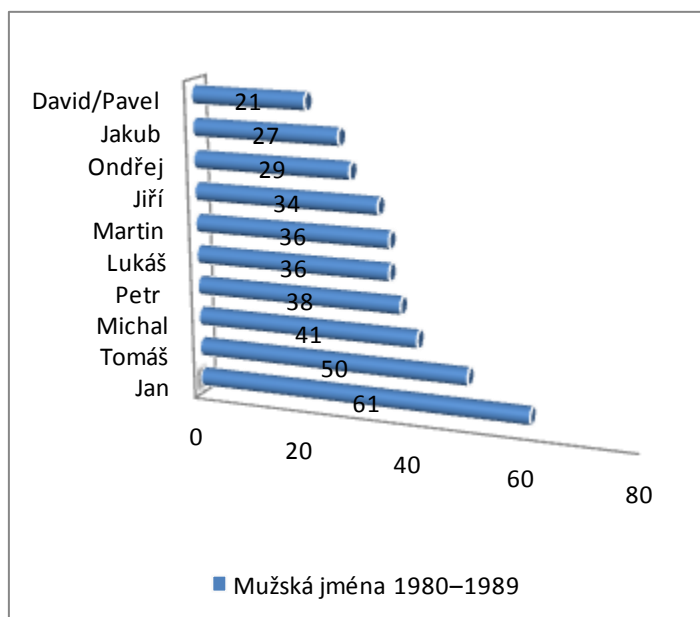
Jako ženská jména zvláštní jsem pro toto sledované období vybrala Ruth a Ulrica. Tato jména se již v dalších obdobích neobjevují.

V tomto sledovaném období se nově objevují jména Martina, Kateřina a Petra. Jméno Martina se v 50. letech objevilo pouze v jednom výskytu, v 60. letech v 7 výskytech. Od 70. do 90. let se jméno Martina objevuje mezi deseti

nejoblíbenějšími ženskými jmény. V posledním sledovaném období se toto jméno objevuje pouze ve 4 výskytech. Jméno Kateřina se v 50. letech objevuje pouze ve 2 výskytech. V 60. letech se toto jméno objevilo v 6 výskytech, od 70. let se toto jméno drží mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény, v 90. letech se dokonce toto jméno umístilo na prvním místě. Jméno Petra se v 50. letech neobjevilo ani jedenkrát, v 60. letech ve 2 výskytech. Od 70. do 90. let se jméno Petra umístilo mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény. V posledním sledovaném období, a to v letech 2000–2010, se jméno Petra objevilo ve 2 výskytech. Jména Eva, Jitka a Renáta se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevila v tomto období naposledy.

4.2.4 Rodná jména v letech 1980–1989

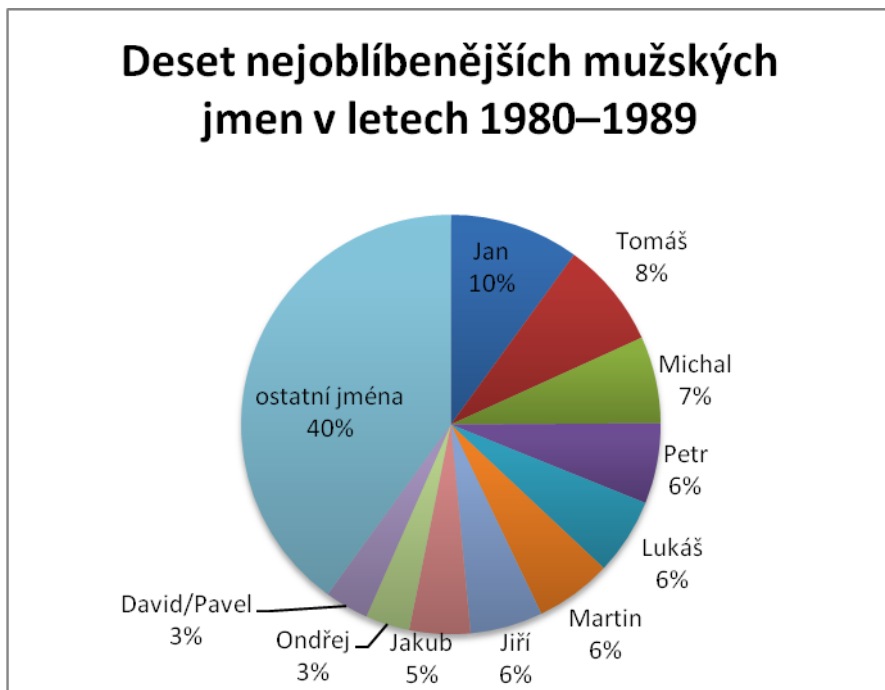

V těchto letech se do popředí dostává jméno Jan, které se prozatím objevovalo mezi deseti nejoblíbenějšími, ale na první pozici se posunulo až v tomto období. Na druhém místě se objevilo jméno Tomáš a na třetí pozici jméno Michal. Jméno Tomáš již v minulých letech mezi deseti nejoblíbenějšími jmény bylo, jméno Michal se mezi ně dostalo až v tomto období. S ohledem na ženská jména jsou v tomto sledovaném období v oblibě jména řeckého, latinského a hebrejského původu.

Jako mužská jména zvláštní jsem vybrala jméno Egon, které se objevilo již v letech 1960–1969.

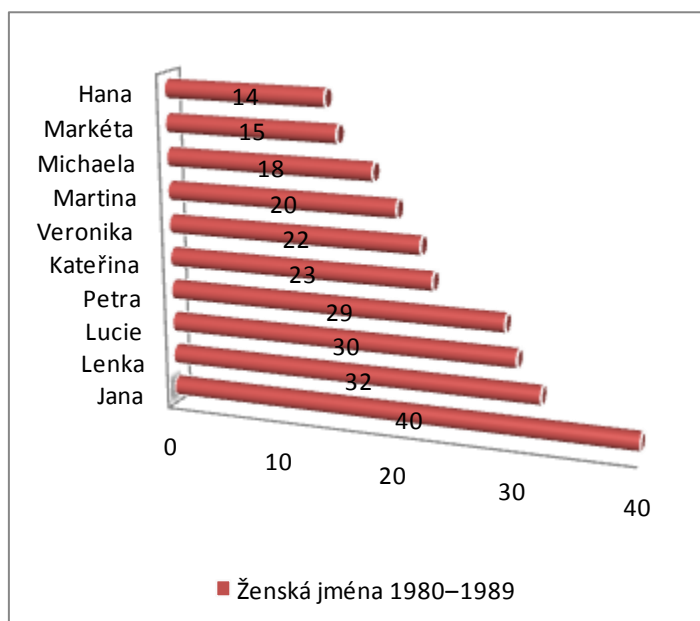
V tomto sledovaném období se nově objevují čtyři mužská jména, a to David, Jakub, Ondřej a Lukáš. Všechna tato čtyři zmiňovaná jména se v 50. a 60. letech v matričních zápisech neobjevují. Jméno David se v 70. letech objevuje v 15 výskytech. Od 80. let se toto jméno umístilo mezi deset nejoblíbenějších mužských jmen. Jméno Jakub se v 70. letech objevilo v 2 výskytech, od 80. let se drží mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény. V posledním sledovaném

období, a to v letech 2000–2010, se jméno Jakub umístilo na prvním místě. Jméno Lukáš se v 70. letech objevilo v 5 výskytech, v 80. a 90. letech se jméno umístilo mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény. V posledním sledovaném období se toto jméno mezi deset nejoblíbenějších jmen neumístilo. Jméno Ondřej se ve vyšším počtu objevuje až od 80. let, kdy se v 80. a 90. letech umístilo mezi deseti nejoblíbenějšími mužskými jmény. V posledním ze sledovaných období se jméno Ondřej objevilo ve 14 výskytech. Jména Pavel, Petr a Martin se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény vyskytují i v dalších sledovaných obdobích. Jméno Jiří se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevuje v tomto období naposledy.

V tomto sledovaném období se v Červeném Kostelci narodilo 1105 dětí. Z toho 611 chlapců a 494 dívek.

Pro 611 chlapců bylo využito 89 mužských jmen, pro 494 dívek bylo využito 80 ženských jmen.

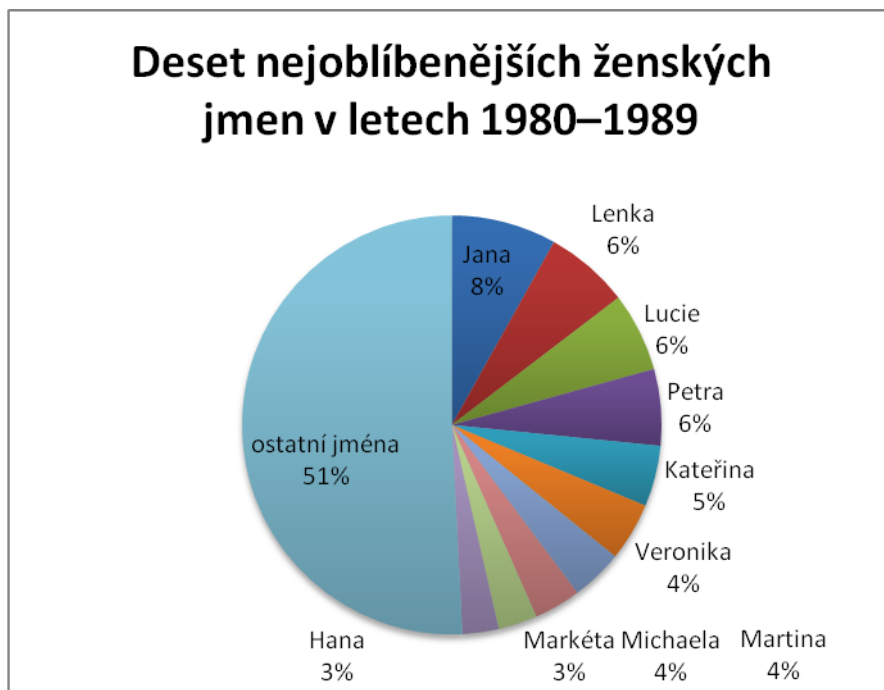

Na první pozici se neustále drží jméno Jana. Na druhém místě vystřídal jméno Lenka jméno Hana, které se na této pozici drželo od 50. let. Jméno Hana ale stále zůstává mezi deseti nejoblíbenějšími jmény, i když na posledním místě. Na třetí pozici se dostalo jméno Lucie, které se mezi deset nejoblíbenějších jmen probojovalo úplně poprvé. V těchto letech se mezi deset nejoblíbenějších jmen, jak mužských, tak ani ženských, neprobojovalo žádné jméno českého původu.

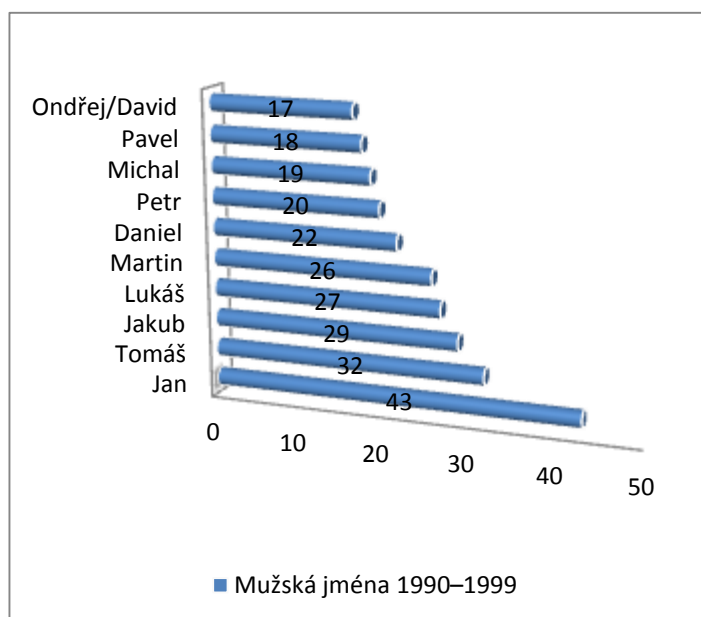
Jako jména zvláštní jsem pro toto období vybrala Hanni, Jeannet a Marija.

V tomto sledovaném období se mezi oblíbená ženská jména přidala jména Markéta, Michaela, Veronika a Lucie. Žádné z těchto uvedených jmen se v 50. letech neobjevilo ani jednou. Jména Markéta a Veronika se neobjevují ještě ani v průběhu let 60. Jméno Markéta se objevilo ve větším počtu pouze dvakrát, a to v 70. letech v 16 výskytech a v 80. letech v 15 výskytech. V ostatních sledovaných obdobích se toto jméno objevuje minimálně. Jméno Veronika se od 80. let drží mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény. Jméno Michaela se ve větším počtu objevuje v letech 80. a 90., kdy se umístilo mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény. V ostatních sledovaných obdobích se jméno objevuje v malém počtu. Jméno Lucie se objevuje v menší míře do 80. let. V 80.

letech se umístilo mezi deseti nejoblíbenějšími ženskými jmény, a to na 3. místě, tuto pozici si stále drží. Jména Petra, Kateřina a Martina se objevují mezi nejoblíbenějšími jmény ještě v dalším ze sledovaných období.

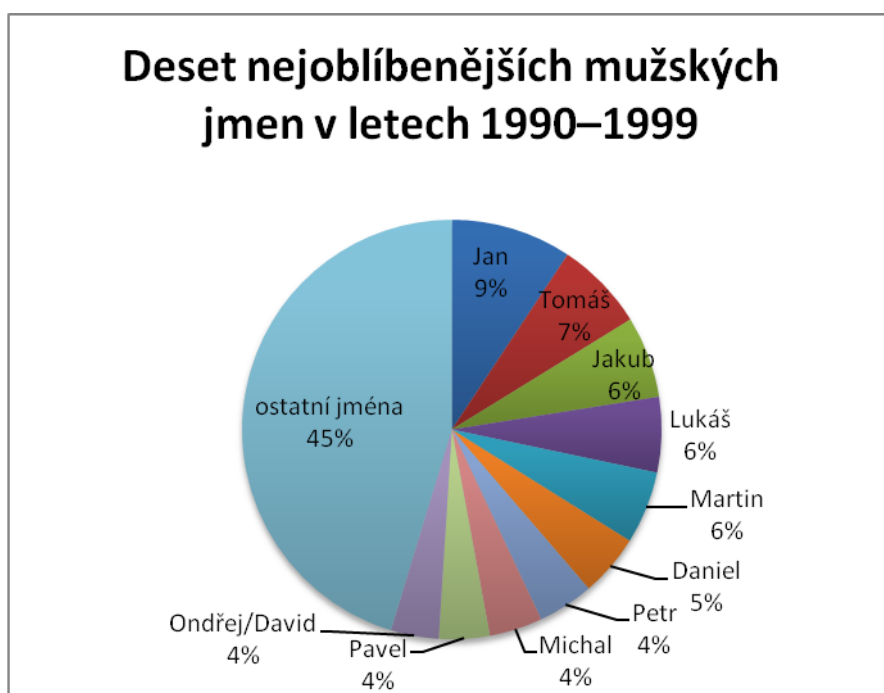
4.2.5 Rodná jména v období let 1990–1999

První a druhá pozice zůstává beze změny. Na třetím místě se dostává jméno Jakub, které se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevilo teprve v minulém desetiletí, kdy bylo na místě sedmém. V tomto sledovaném období dominují jména hebrejského původu.

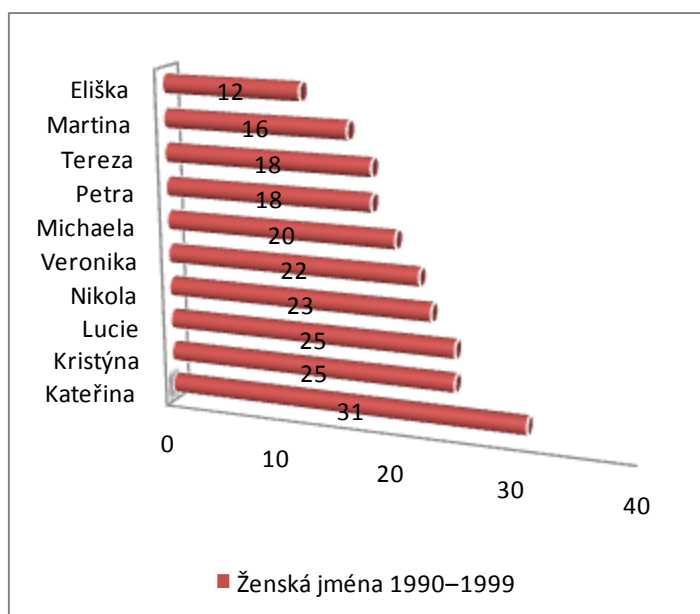
Jako mužská jména zvláštní jsem v tomto období vybrala jména James, Mário, Sebastian a Vasileios.

V tomto sledovaném období se mezi deset neoblíbenějších mužských jmen dostává jméno Daniel. Toto jméno se v 50. letech nevyskytuje ani jedenkrát. V 60. letech dvakrát, v 70. letech v 8 výskytech a v 90. letech v 9 výskytech. V 90. letech se toto jméno dostává mezi deset neoblíbenějších mužských jmen. V posledním desetiletí toto jméno opět ztrácí na své oblíbě. Jména Ondřej a Pavel se mezi deseti neoblíbenějšími jmény objevují v tomto sledovaném období naposledy. Jména David, Michal a Petr se mezi deseti neoblíbenějšími jmény objevují i v posledním ze sledovaných období.

V tomto sledovaném období se v Červeném Kostelci narodilo 906 dětí. Z toho 463 chlapců a 443 dívek.

Pro 463 chlapců bylo využito 63 mužských jmen, pro 443 dívek bylo využito 84 ženských jmen.

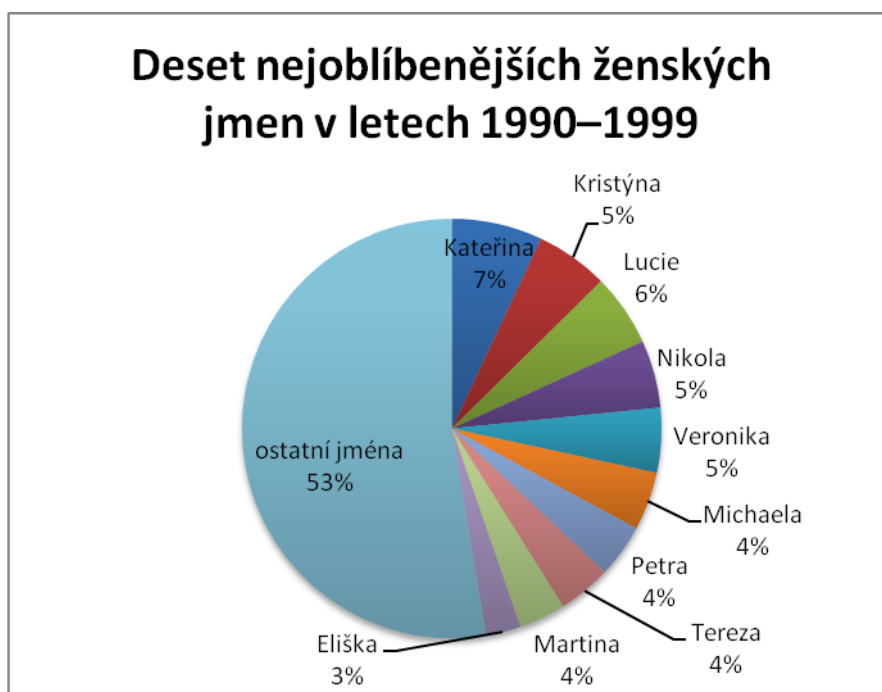

Ze seznamu deseti nejoblíbenějších jmen zmizelo jak jméno Hana, tak i jméno Jana, které se doposud drželo na první pozici. Nejoblíbenějším jménem se stalo jméno Kateřina, které se již dvacet let objevovalo mezi prvními deseti, doposud však nejlépe na místě pátém. Na druhém místě se shodně umístila jména Kristýna a Lucie. Jméno Lucie se na předních příčkách objevilo již v minulém desetiletí, za to jméno Kristýna se objevuje mezi deseti nejoblíbenějšími úplně poprvé. V tomto sledovaném období jsou v oblibě jména řeckého původu. Ani v těchto letech se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény, jak mužskými, tak ani ženskými, neumístilo jméno českého původu.

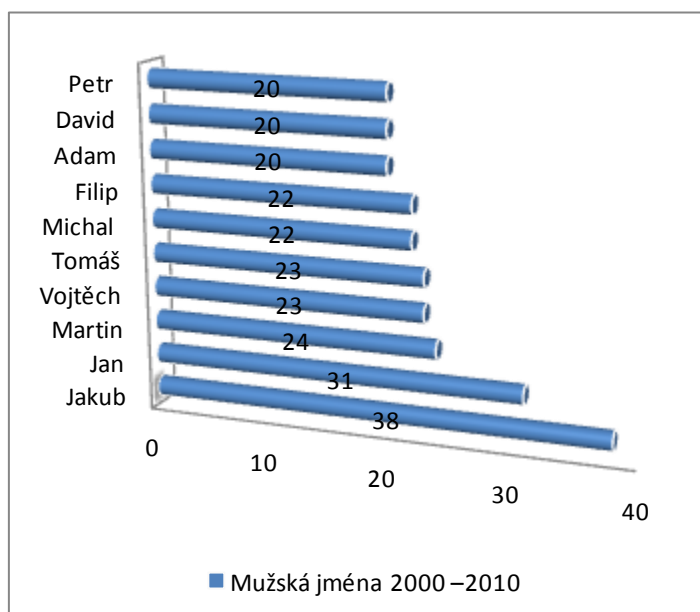
Jako ženská jména zvláštní jsem vybrala jména Jesika a Ruth.

V tomto sledovaném období se mezi nejoblíbenější jména dostávají jména Eliška, Kristýna, Nikola a Tereza. Jména Eliška, Kristýna a Nikola se mezi

deseti nejoblíbenějšími jmény v 50. letech vůbec nevyskytuje. Jméno Tereza se v 50. letech objevilo pouze jedenkrát, a to jako Terezie. V 60. letech se jméno neobjevilo vůbec. V 70. letech se jméno objevilo dvakrát. V 80. letech se oblíba jména začíná zvyšovat. V 90. letech se jméno Tereza dostává mezi deset nejoblíbenějších ženských jmen, v posledním ze sledovaných období se jméno Tereza umístilo na místě prvním. Jméno Eliška se do 90. let objevuje ve velmi malém počtu, od 90. let se toto jméno dostává mezi deset nejoblíbenějších ženských jmen. Jméno Nikola se do 90. let, stejně jako jméno Eliška, objevuje ve velmi malém počtu. V 90. letech a posledním sledovaném období se toto jméno dostává mezi deset nejoblíbenějších ženských jmen. Posledním novým jménem je Kristýna, toto jméno se stejně jako jméno Nikola dostává mezi deset nejoblíbenějších ženských jmen až od 90. let, kdy se drží na druhém místě. Jména Michaela, Petra a Martina se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevují v tomto sledovaném období naposledy. Jméno Veronika se objevuje mezi deseti nejoblíbenějšími jmény i v posledním sledovaném období.

4.2.6 Rodná jména v období let 2000–2010

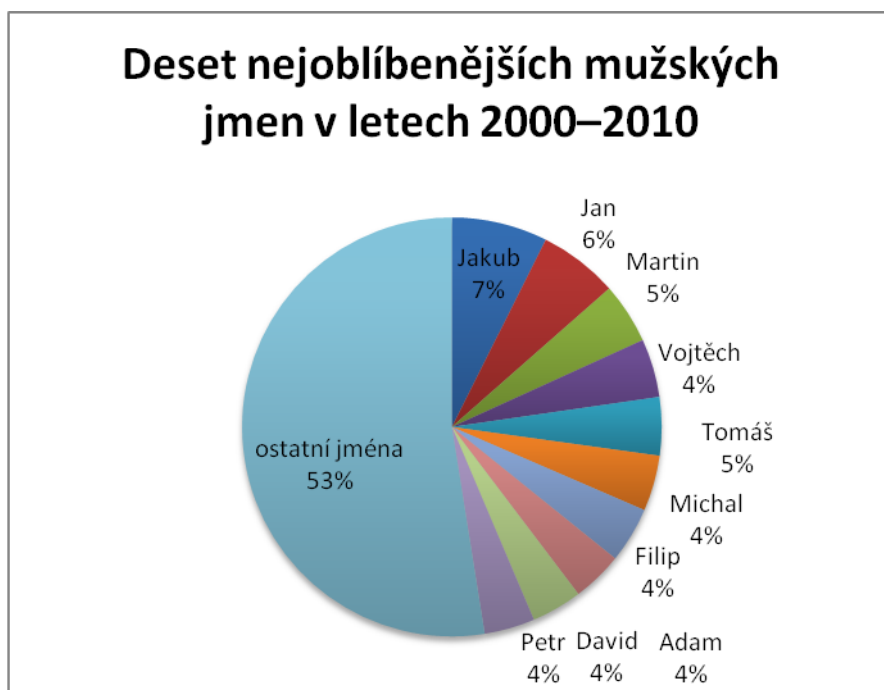

Na první místo se dostává jméno Jakub, které bylo v minulém desetiletí na místě třetím. Na druhé místo se sesunulo jméno z první pozice, a to jméno Jan. Na třetí pozici se opět posunulo jméno Martin, které se mezi deseti nejoblíbenějšími objevuje již tři desetiletí, v letech 1970–1979 již na tomto místě bylo. V tomto období jsou v oblibě mužská jména hebrejského původu.

Jako mužská jména zvláštní jsem v tomto období vybrala jména Bartoloměj, Bruno, Bryan, Danny, Dorian, Frances, Jacob Vratislav, Joel, Kevin, Kilián Ladislav, Lucas Cameron, Natanael Roberto, Nevio, Paul Joseph, Rodrigue Diego, Santiago Norbert, Steve, Theodor a Vavřinec.

V tomto sledovaném období se mezi deset nejoblíbenějších jmen přidala jména Adam, Filip a Vojtěch. Jméno Adam a Filip se během 50. a 60. let v Červeném Kostelci neobjevilo. Jméno Adam se v 70. a 80. letech objevilo pouze jedenkrát, v 90. letech dvakrát, mezi vyhledávaná jména se zařadilo až v posledním ze sledovaných období. Jméno Filip je obdobně, v 70. letech se vyskytlo pětkrát a v 80. letech čtyřikrát. V 90. letech výskyt jména zvýšil na 11, mezi deset nejoblíbenějších jmen se toto jméno dostává také až v posledním ze sledovaných

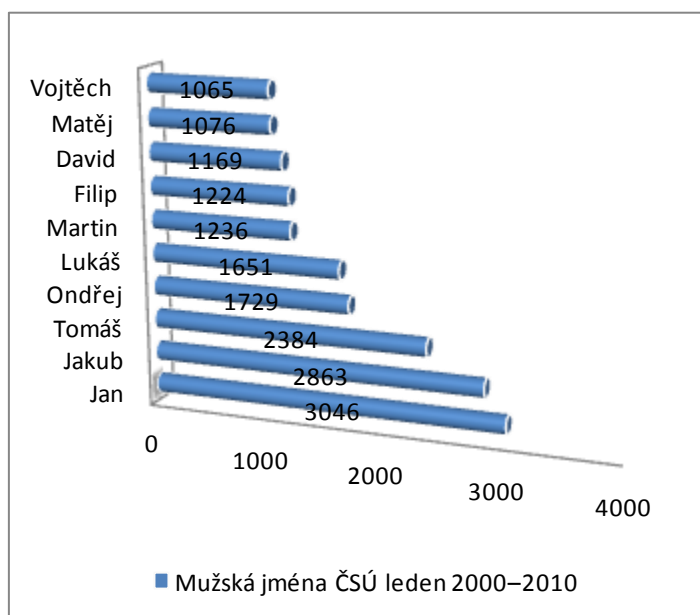
období. Jméno Vojtěch se v 50. a 60. letech objevilo shodně ve 2 výskytech, v 70. letech ve 4 výskytech, v 80. letech v 6 výskytech. V 90. letech se počet jmen zvýšil na 15. Taktéž toto jméno se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevilo až v posledním ze sledovaných období. Jméno Petr se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevuje v celém sledovaném období. Jméno Tomáš se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevuje již od 60. let, jméno Michal od 70. let a jméno David od 80. let.

V tomto sledovaném období se v Červeném Kostelci narodilo 962 dětí. Z toho 516 chlapců a 446 dívek.

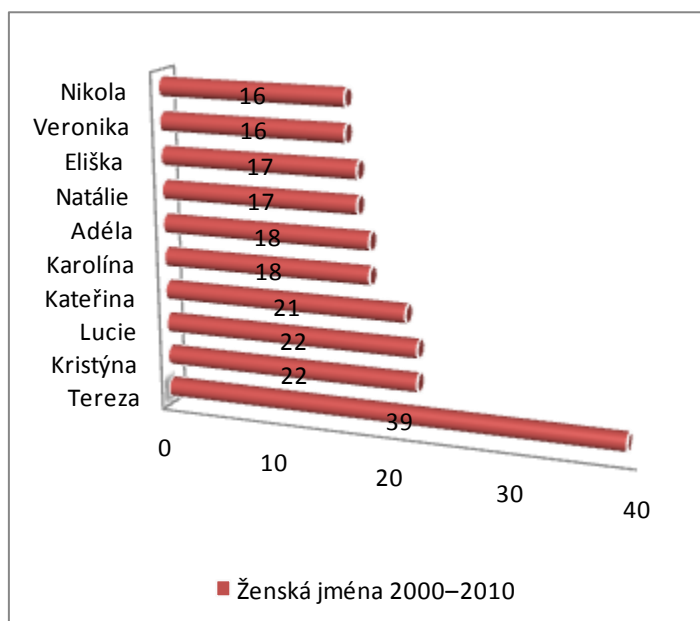
Pro 516 chlapců bylo využito 83 mužských jmen, pro 446 dívek bylo využito 82 ženských jmen.

4.2.6.1 Mužská jména ČSÚ leden 2000–2010

Na prvním místě nalezneme jméno Jan, na druhém místě jméno Jakub a na třetím místě jméno Tomáš. V tomto sledovaném období jsou v oblibě mužská jména hebrejského původu.

Po porovnání obou grafů jsem došla k zjištění, že na prvních třech místech se v Červeném Kostelci umístila jména Jakub, Jan a Martin, na prvních dvou místech se v celorepublikových údajích umístila také jména Jan a Jakub, ovšem v opačném pořadí, třetí místo obsadil Tomáš, který se v Červeném Kostelci objevuje až na místě pátém. Martin, který v Červeném Kostelci obsadil místo třetí, se v celorepublikových statistikách objevuje až na místě šestém.

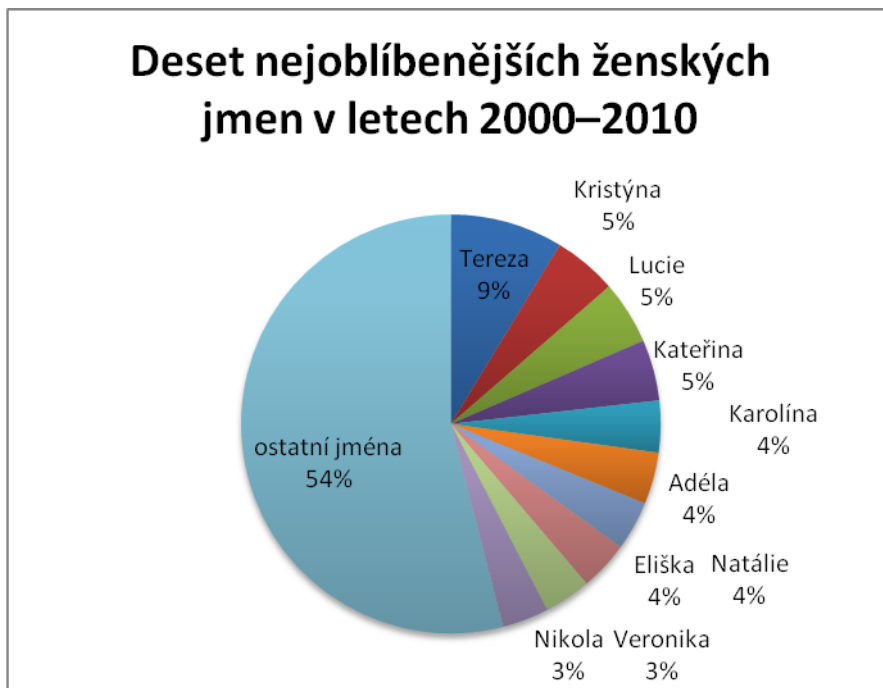

Na prvním místě se objevuje jméno Tereza, které se již mezi deseti nejoblíbenějšími jmény objevilo v minulém desetiletí, a to v letech 1990–1999, kdy bylo na sedmé pozici. Na druhé pozici se umístila jména dvě, a to jméno Kristýna, které se zde drží již dvě desetiletí a jméno Lucie, které se posunulo z místa třetího. Na třetím místě nalezneme jméno Kateřina, které se sestoupilo z pozice první. V tomto sledovaném období jsou v oblibě ženská jména řeckého původu. Mezi deset nejoblíbenějších jmen se neprobojovalo žádné jméno českého původu.

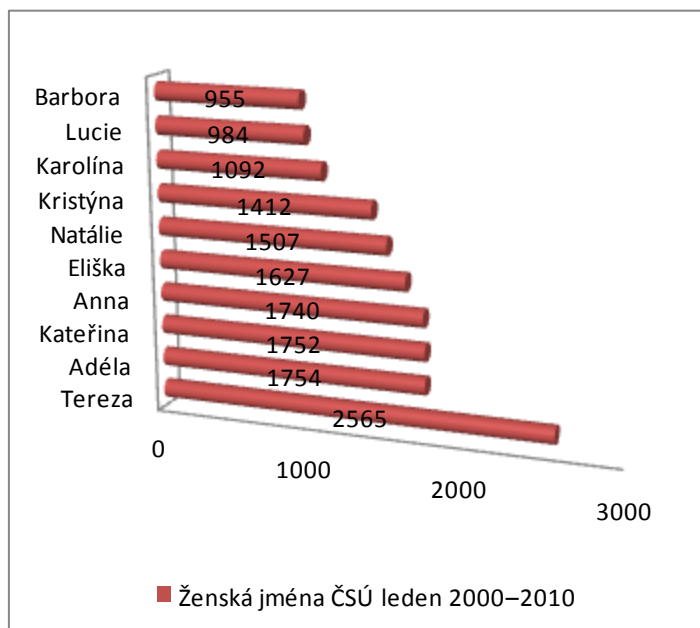
Jako zvláštní ženská jména jsem v tomto období vybrala jména Daria Anna, Ella, Giulia Laura, Henrieta, Jenifer, Lilien, Noemi Anna, Odeta, Viola Zoe, Vivien, Zara Mariana a Zoe.

V tomto sledovaném období se objevují tři nová jména, a to Adéla, Natálie a Karolína. Všechna tato tři jména se v 50. letech neobjevila ani jednou. Zatímco se jméno Karolína v 60. letech objevilo jedenkrát, jména Adéla a Natálie se nevyskytla ani jednou. Jméno Karolína se i v 70. letech objevuje jedenkrát. Všechna tři jména se objevují v malém počtu, ve větším výskytu se objevila až v 90. letech. Mezi deset nejoblíbenějších jmen se tato jména dostala až v posledním ze sledovaných období. Jména Nikola, Veronika a Eliška se mezi

deseti nejoblíbenějšími jmény poprvé objevila v předchozím období. Jméno Kateřina se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény drží již od 70. let.

4.2.6.2 Ženská jména ČSÚ leden 2000–2010

Na prvním místě nalezneme jméno Tereza, na druhém místě jméno Adéla a na třetím místě jméno Kateřina. V tomto období jsou v oblibě ženská jména řeckého původu.

Po porovnání dat získaných v Červeném Kostelci a z celorepublikové statistiky jsem zjistila, že na prvních místech se shodně umístilo jméno Tereza, na druhém místě se v Červeném Kostelci umístila jména dvě, a to Kristýna a Lucie, kdy jméno Kristýna v celorepublikových statistikách obsadilo sedmou pozici a jméno Lucie pozici devátou. Jméno Adéla, které se v celorepublikových statistikách objevuje na místě druhém, je v Červeném Kostelci na pozici šesté. Na třetím místě se shodně umístilo jméno Kateřina.

V posledním ze sledovaných období se v matričních zápisech objevují jména dvě.

Právní řád platný v ČR nevylučuje zvolení jmen dvou či zápis tzv. zdvojených jmen užívaných ve funkci jména jednoho³¹. Jména zdvojená se užívají jako jméno jedno, je nutné je zapisovat pomocí spojovníku Jan-Pavel. Jména dvě se zapisují bez spojovníku Jan Pavel.

V matričních zápisech se objevují jak jména mužská, tak i ženská. Všechna jména byla zapsaná bez spojovníku: Anna Maria, Anna Marie, Daniel Marián, Daria Anna, Eliška Kateřina, Filip Stanislav, Giulia Laura, Jacob Vratislav, Jakub Ondrej, Kilián Ladislav, Lucas Cameron, Lucie Anna, Natanael Roberto, Nicolas Mikuláš, Noemi Anna, Patrick Daniel, Paul Joseph, Rodrigue Diego, Samuel Zi-Xuan, Santiago Norbert, Sára Anna, Tadeáš Michal, Viola Zoe a Zara Mariana.

Pouze jméno Anna Marie se objevuje mezi zápisy dvakrát, všechna ostatní jména se objevují pouze po jednom výskytu. V předchozím sledovaném období (1990–1999) se objevilo jméno zdvojené pouze jedenkrát, a to Anna-Marie. Ve starších obdobích se jména dvě či jména zdvojená v Červeném Kostelci neobjevila.

³¹ KNAPPOVÁ, 2006, s. 62.

4.3 Shrnutí zjištěných informací

Ve sledovaných obdobích byla v Červeném Kostelci v oblibě hlavně jména hebrejského a řeckého původu, mezi deseti nejoblíbenějšími jmény se jméno hebrejského původu objevilo dvaatřicetkrát, jméno řeckého původu třicetkrát. Také se zde objevovala jména latinská a slovanská. Jména latinského původu ve dvaadvaceti výskytech a jména slovanského původu ve třinácti výskytech. V nejmenším zastoupení nalezneme jména původu germánského. Překvapivým zjištěním bylo, že jména původu českého se objevují mezi deseti nejoblíbenějšími velmi omezeně.

Mezi nejoblíbenější mužská jména sledovaných 60 let patří: Jan, Petr, Tomáš a Pavel. Jména Jan a Petr patří mezi deset nejoblíbenějších jmen ve všech sledovaných obdobích. Mezi nejoblíbenější jména ženská patří: Jana, Hana a Kateřina, jejich obliba je různá.

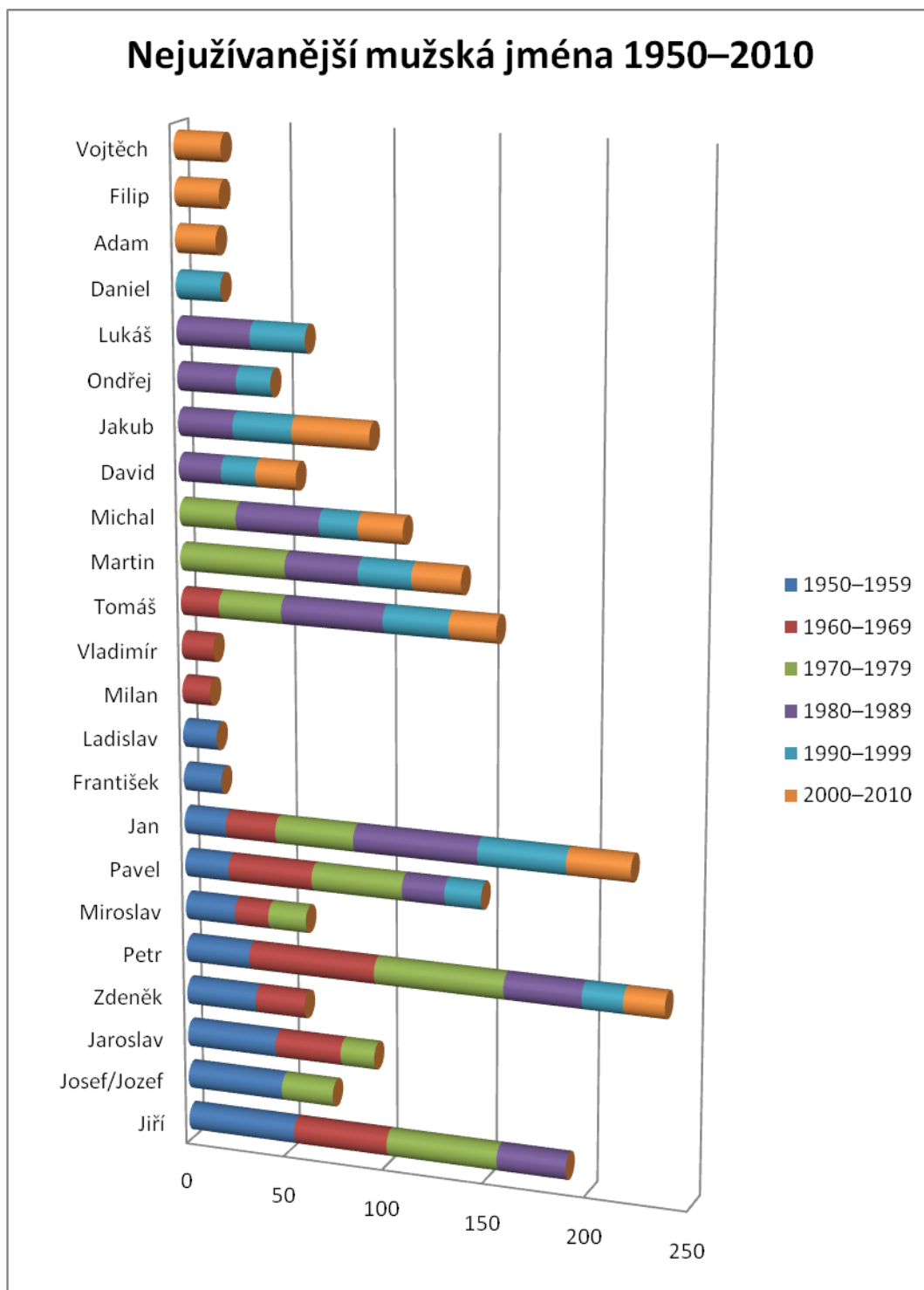
Při porovnání oblíbenosti jmen v Červeném Kostelci a celorepublikových statistik z let 2000–2010 jsem použila data z webových stránek Českého statistického úřadu³². Na těchto webových stránkách jsou vyvěšeny statistiky nejoblíbenějších dětských jmen z ledna každého roku od roku 1999 do roku 2011. Pro svoji práci jsem použila statistiky z let 2000–2010.

Porovnáním uvedených grafů jsem zjistila, že první dvě příčky shodně obsadila jména Jan a Jakub, s jedinou výjimkou, že v celorepublikových statistikách obsadily příčky v opačném pořadí. Třetí pozici v Červeném Kostelci obsadilo jméno Martin, které se mezi jmény z celorepublikové statistiky umístilo na místě šestém. Třetí místo v celorepublikové statistice obsadilo jméno Tomáš, které je v Červeném Kostelci na místě pátém. Mezi deseti nejoblíbenějšími jmény se dále v Červeném Kostelci objevují jména Michal, Adam a Petr, která se v celorepublikových statistikách mezi prvních deset neprobojovala. Místo výše

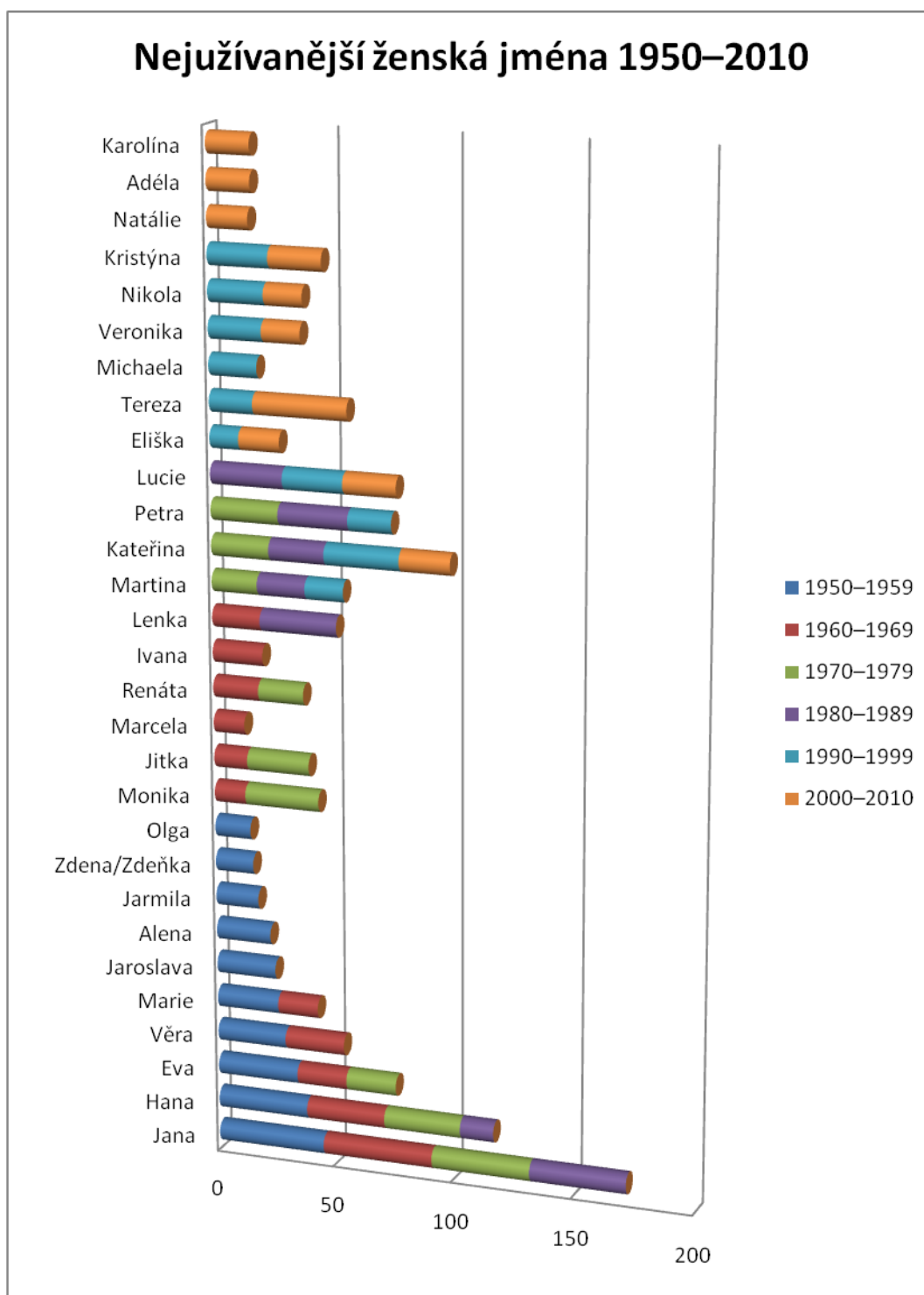
³² www.czso.cz. [online]. [cit. 2012-04-15]. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/nejoblibenejsi_detska_jmena

zmíněných jmen se mezi deseti nejoblíbenějšími jmény v celorepublikové statistice objevila jména Ondřej, Lukáš a Matěj. Z ženských jmen se na první pozici shodně umístilo jméno Tereza. Na druhém místě se ve statistikách Červeného Kostelce objevila jména dvě, a to jméno Kristýna a Lucie, zatímco v celorepublikových statistikách se na druhém místě umístilo jméno Adéla. Jméno Kristýna se v celorepublikových statistikách objevuje na místě sedmém a jméno Lucie na místě devátém. Jméno Adéla se v Červeném Kostelci objevuje na místě šestém. Na třetím místě se shodně umístilo jméno Kateřina. Mezi deseti nejoblíbenějšími jmény se v Červeném Kostelci objevilo ještě jméno Veronika, které se mezi deset nejoblíbenějších jmen v celé republice neprobojovalo. V celorepublikové statistice ho nahradilo jméno Anna.

V Červeném Kostelci se během 60 let užívalo nejvíce těchto 23 mužských jmen, jejich užívání však nebylo rovnoměrné, jak je patrné z rozložení v grafu. Mužská jména, která dominují ve všech obdobích, jsou: Jan a Petr.

Těchto 29 ženských jmen bylo nejvíce užíváno v období zkoumaných 60 let. Žádné z těchto jmen se neobjevuje ve všech šesti sledovaných obdobích. Nejčastěji užívána jména jsou: Kateřina, Hana a Jana, která se vyskytla ve čtyřech obdobích.

4.4 Výklad rodných jmen

Výklad rodných jmen jsem provedla pomocí publikace Miloslavy Knappové, *Jak se bude vaše dítě jmenovat?*.

Pro výklad jmen jsem se rozhodla použít vždy pouze tři nejoblíbenější jména v každém sledovaném období. Nejprve vykládám jména mužského původu, poté jména ženského původu. Rodná jména jsou řazena abecedně.

4.3.1 Mužská jména

Jakub se obvykle odvozuje z hebrejštiny a nejčastěji se vykládá jako „ten, kdo se drží za patu“, přeneseně také jako „druhorozený“.

Jaroslav je staré slovanské jméno, které lze vyložit jako „slavný silou, bujností“.

Jiří je jméno řeckého původu, znamená „zemědělec, rolník“.

Josef je jméno hebrejského původu a znamená „bůh je pomoc, bůh spasí, pomůže“.

Martin je jméno latinského původu, znamená „Martův, martovský, zasvěcený bohu Martovi“, přeneseně „bojovný“.

Michal je biblické jméno hebrejského původu, které znamená „kdo (je) jako bůh, podobný bohu?“.

Pavel je jméno latinského původu, znamená „malý“, přeneseně „skromný, nepatrný“.

Petr je jméno řeckého původu, znamená „skála“ popřípadě „skalák“; „skálopevný“.

Tomáš je biblické jméno aramejského původu a znamená „dvojče, blíženec“.

4.3.2 Ženská jména

Eva je jméno hebrejského původu a znamená „živá“, přeneseně „životodárná, matka života“.

Hana je jméno hebrejského původu a vzniklo ze stejného základu jako Anna, znamená „milostiplná, milostná“, popřípadě „líbezná, něžná“.

Jana je jméno hebrejského původu a je to ženská podoba ke jménu Jan a znamená „bůh je milostivý“, popřípadě „bohem daný, milostivý dar boží“.

Jméno **Kateřina** je řeckého původu a vykládá se jako „čistá, cudná, mravná“.

Kristýna je jméno řeckého původu, je to ženská podoba ke jménu Kristián a znamená „křesťanka“.

Jméno **Lenka** je původně zkráceninou domácích podob jmen zakončených na -len(k)a, nejčastěji Helen(k)a, což je „pochodeň“, nebo také z Magdalény, což je „pocházející z Magdaly“.

Lucie je jméno latinského původu a znamená „zářící, světlý“.

Tereza je jméno řeckého původu a nejasného významu. Nejčastěji se spojuje s názvem ostrovů Thera nebo Therasia a vykládá se jako „pocházející z ostrova Thery nebo Thereasie“.

Věra je jméno slovanského původu a znamená „víra“.

5 Závěr

V úvodu jsem při vytyčení cíle uvedla, že se budu touto prací snažit prokázat, že město Červený Kostelec není při výběru rodného jména ovlivňováno moderními trendy. Po zpracování veškerých materiálů musím však konstatovat, že mé prvotní tvrzení bylo chybné. Rodná jména, která se objevují v matričních zápisech města Červený Kostelec, jsou téměř totožná s daty celorepublikovými. Jak je z výše uvedených grafů patrné, určitá jména, která byla vybírána dětem v daném období, byla postupně na ústupu a zaměňovala je jména nová, v dané době modernější. Je to patrné hlavně u jmen jako Milan, Ladislav, František, Vladimír, Miroslav, Josef, Zdeněk, Daniel, která se objevila mezi deseti nejoblíbenějšími jmény pouze jednou, maximálně dvakrát za celé sledované období. Samozřejmě to samé platí i u jmen ženských, a to především u Aleny, Zdeňky, Jarmily, Olgy, Jaroslavy, Michaely, Natálie, Karolíny, Adély, Ivany a Marcely. Při sběru dat jsem také zjistila, že se v Červeném Kostelci objevují jména jako Agáta, Justýna, Kryštof, Tobiáš, Tadeáš, Sofie, Valérie, Vivien, Viktorie, Oliver, Laura, Rozálie a mnohá další, která jsou v dnešní době velmi populární. Fakt, že město Červený Kostelec je ovlivňováno moderními trendy, potvrzuje i to, že se mezi matričními zápisy ve větším zastoupení objevují zápisy dvou jmen, například: Anna Maria, Anna Marie, Daniel Marián, Daria Anna, Eliška Kateřina, Filip Stanislav, Giulia Laura, Jacob Vratislav, Jakub Ondrej, Kilián Ladislav, Lucas Cameron, Lucie Anna, Natanael Roberto, Nicolas Mikuláš, Noemi Anna a mnohá další.

6 Seznam použitých zdrojů

ALTMAN, R. *Osud podle jména*. Brno: Centa, 2005. ISBN 80-86785-05-2.

DAVÍDEK, V., DOSKOČIL, K., SVOBODA, J. *Česká jména rodová a osobní*. Praha: Rodopisná společnost, 1941.

KARLÍK, P., NEKULA, M., PLESKALOVÁ, J. *Encyklopedický slovník češtiny*. Praha: Lidové Noviny, 2002. ISBN 80-7106-484-3.

KNAPPOVÁ, M. *Jak se bude jmenovat?* Praha: Academia, 1978.

KNAPPOVÁ, M. *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?* Praha: Academia, 1996. ISBN 80-200-0591-9.

KNAPPOVÁ, M. *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?* Praha: Academia, 2002. ISBN 80-200-0775-3.

KNAPPOVÁ, M. *Jak se bude Vaše dítě jmenovat?* Praha: Academia, 2006. ISBN 80-200-1349-0.

KNAPPOVÁ, M. *Rodné jméno v jazyce a společnosti*. Praha: Academia, 1989. ISBN 80-200-0167-0.

KOPEČNÝ, F. *Průvodce našimi jmény*. Praha: Academia, 1974.

MANDŽUKOVÁ, J. *Jméno jako osud*. Praha: Brána, 2010. ISBN 978-80-7243-445-9.

MÜHLSTEIN, L., ŠOLC, J. *Červený Kostelec*. Červený Kostelec: Severografia Červený Kostelec, 1988.

PLESKALOVÁ, J. K pojmenovacím zvyklostem v období 12.–13. století. In *Mnohotvárnost a specifická onomastika. IV. česká onomastická konference, Ostrava 15.–17. září 2009. Sborník příspěvků*. Eds. J. David, M. Čornejová, M. Harvalík. Ostrava–Praha : Ostravská univerzita v Ostravě – Ústav pro jazyk český AV ČR, v. v. i., 2010, s. 155–162. ISBN 978-80-7368-779-3.

SCHAUBER, V. Velká kniha o svatých anebo po kom se jmenujeme. Praha: Doron, 2003. ISBN 80-7297-38-0.

SVOBODA, J. *Staročeská osobní jména a naše příjmení*. Praha: Československá akademie věd, 1964.

ŠITINOVÁ, M. *Řekni, jak se jmenuješ a já ti povím*. Praha: Amadea, 1999. ISBN 80-238-6956-6.

www.cervenykostelec.cz. [online]. © 2012 [cit. 2012-04-06]. Červený Kostelec. Dostupné z: <http://www.cervenykostelec.cz/mestsky-urad/zakladni-informace-o-meste.htm>.

www.zakonyprolidi.cz. [online]. 2010-2012 [cit. 2012-04-06]. Zakonyprolidi.cz. Dostupné z: <http://zakonyprolidi.cz/cs/2000-301>.

www.mvcr.cz. [online]. © 2010 [cit. 2012-03-19]. Ministerstvo vnitra české republiky. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/clanek/cetnost-jmen-a-prijmeni-722752.aspx>.

www.czso.cz. [online]. © 2012 [cit. 2012-05-03]. Český statistický úřad. Dostupné z: http://www.czso.cz/csu/redakce.nsf/i/nejoblibenejsi_detska_jmena.